

VALTIOKONTTORIN JULKAISUJA | VASTUULLISUUS, KESTÄVÄ KEHITYS 5/2024

Valtiokonttorin vastuullisuusraportti 2023

Santtu Mäkinen ja Nina Parkkulainen (toim.)

Valtiokonttori
Statskontoret
State Treasury

Kuvailulehti

Julkaisija: Valtiokonttori	Julkaisupäivämäärä: 15.5.2024		
Tekijät: Santtu Mäkinen ja Nina Parkkulainen (toim.)	Julkaisun teema: vastuullisuus, kestävä kehitys		
Julkaisun nimi: Valtiokonttorin vastuullisuusraportti 2023	ISSN / ISBN: 2489-4761 / 978-951-53-3887-7 (PDF) / 978-951-53-3888-4 (HTML)		
Tiivistelmä: <p>Vastuullisuusraportilla Valtiokonttori viestii sidosryhmilleen kestävästä kehitystä edistävästä työstään. Raportin rakenne noudattaa Valtiokonttorin ministeriöille, virastoille ja laitoksille 2.9.2021 antamaa ohjetta valtionhallinnon vastuullisuusraportoinnista. Raportti on Valtiokonttorin historian kolmas erillinen vastuullisuusraportti.</p> <p>Valtiokonttorin toiminnan vastuullisuuden perustana ovat viraston arvot ja strategia sekä hyvää hallintoa koskevat säännökset. Vastuullisuutta johdetaan Valtiokonttorissa osana virastolle annettujen tehtävien hoitamista. Se on asioiden tarkasteluun sisäänrakennettu näkökulma, joka otetaan huomioon toimintaa koskevassa päätöksenteossa ja tavoitteiden toteuttamisessa. Vastuullisuus konkretisoituu käytännön valintatilanteissa, joissa päätetään, miten Valtiokonttori tehtäviään hoitaa.</p> <p>Vastuullisuusraportin painopiste on viraston kädenjäljessä eli siinä, miten Valtiokonttori voi tehtäviään hoitamalla vaikuttaa YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden edistämiseen. Raportoinnin kohteeksi vuodelta 2023 on valittu YK:n kestävän kehityksen tavoitteet 8 Ihmisarvoista työtä ja talouskasvua, 9 Kestävä teollisuutta, innovaatioita ja infrastruktuureja, 11 Kestävät kaupungit ja yhteisöt, 15 Maanpäällinen elämä, 16 Rauha, oikeudenmukaisuus ja hyvä hallinto sekä 17 Yhteistyö ja kumppanuus. Vahvin painopiste on tavoitteeseen 16 liittyvillä asioilla.</p> <p>Raportissa on luku myös vastuullisesta työnantajatoiminnasta eli siitä, miten Valtiokonttori huolehtii oman henkilöstönsä työhyvinvoinnista ja jaksamisesta. Sosiaalisen vastuun alueella raportissa kerrotaan myös suunnitelmasta asiakkaiden tasa-arvoisen ja yhdenvertaisen kohtelun varmistamiseksi.</p> <p>Raportissa on ensimmäistä kertaa mukana luku siitä, miten Valtiokonttori huolehtii oman taloudenpitonsa vastuullisuudesta.</p> <p>Raportissa kuvataan viraston ympäristöjalanjälki eli negatiiviset vaikutukset sen toimintaympäristöön. Ympäristöjalanjäljen pääalueiksi on tunnistettu energia ja vesi, liikkuminen, hankinnat sekä jätteet. Raportissa kuvataan Valtiokonttorin tunnuslukuja näiltä aihealueilta. Samalla kerrotaan toimista ja pyrkimyksistä ympäristöjalanjäljen pienentämiseksi.</p> <p>Raportti on syntynyt Valtiokonttorin kaikkien toimialojen yhteistyönä.</p>			
Asiasanat:	Vastuullisuus, kestävä kehitys, raportointi		
Kieli:	Suomi	Sivumäärä:	39
Julkaisujen myynti/ jakelu:	valtiokonttori.fi/julkaisut		

Beskrivningsblad

Publicerare: Statskontoret	Publiceringsdatum: 15.5.2024		
Utfärdare: Santtu Mäkinen ja Nina Parkkulainen (toim.)	Publikationens tema: Ansvarsfullhet, hållbar utveckling		
Publikationens namn: Statskontorets ansvarsrapport 2023	ISSN / ISBN: 2489-4761 / 978-951-53-3887-7 (PDF) / 978-951-53-3888-4 (HTML)		
<p>Sammandrag:</p> <p>Med ansvarsrapporten informerar Statskontoret sina intressentgrupper om sitt arbete för hållbar utveckling. Rapportens struktur följer Statskontorets anvisning om statsförvaltningens ansvarsrapportering som gavs till ministerierna, ämbetsverken och inrättningarna den 2 september 2021. Rapporten är den tredje separata ansvarsrapporten i Statskontorets historia.</p> <p>Ansvarsfullheten i Statskontorets verksamhet bygger på ämbetsverkets värderingar och strategi samt på bestämmelserna om god förvaltningssed. Ansvarsfullheten leds vid Statskontoret som ett led i skötseln av ämbetsverkets uppgifter. Det är ett inbyggt perspektiv i hur frågor betraktas som beaktas i beslutsfattandet och främjandet av målen som gäller verksamheten. Ansvarsfullheten konkretiseras i praktiska valsituationer där man beslutar hur Statskontoret sköter sina uppgifter.</p> <p>Tyngdpunkten i ansvarsrapporten ligger på ämbetsverkets handavtryck, det vill säga på hur Statskontoret genom att sköta sina uppgifter kan påverka främjandet av FN:s hållbarhetsmål. Som föremål för rapporteringen 2023 valdes bland FN:s mål för hållbar utveckling 8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt, 9 Hållbar industri, innovationer och infrastruktur, 11 Hållbara städer och samhällen, 15 Ekosystem och biologisk mångfald, 16 Fredliga och inkluderande samhällen samt 17 Genomförande och partnerskap. Tyngdpunkten ligger främst på frågor som gäller mål 16. I rapporten ingår också ett kapitel om ansvarsfull arbetsgivarverksamhet, dvs. hur Statskontoret sörjer för sin egen personals arbetshälsa och ork. Inom det sociala ansvaret berättas i rapporten också om planen för att säkerställa att alla klienter behandlas jämlikt.</p> <p>I rapporten ingår för första gången ett kapitel om hur Statskontoret ser till att den egna ekonomiförvaltningen är ansvarsfull.</p> <p>I rapporten beskrivs ämbetsverkets miljöavtryck, det vill säga de negativa konsekvenserna för dess verksamhetsmiljö. Energi och vatten, trafik, upphandlingar och avfall har identifierats som huvudområden för miljöavtrycket. I rapporten beskrivs Statskontorets nyckeltal i dessa områden. Samtidigt berättar man om åtgärder och strävanden för att minska miljöavtrycket.</p> <p>Rapporten har tillkommit som ett samarbete mellan Statskontorets alla verksamhetsområden.</p>			
Ämnesord:	Ansvarsfullhet, hållbar utveckling, rapportering		
Språk:	Finska	Sidantal:	39
Publikationernas försäljning/utdelning:	valtiokonttori.fi/sv/publikationer		

Description sheet

Published by: State Treasury	Publication date: 15/05/2024		
Authors: Santtu Mäkinen ja Nina Parkkulainen (toim.)	Theme of publication: Responsibility, sustainable development		
Title of publication: State Treasury's Sustainability Report 2023	ISSN / ISBN: 2489-4761 / 978-951-53-3887-7 (PDF) / 978-951-53-3888-4 (HTML)		
Abstract: <p>The State Treasury produces sustainability reports to communicate to its stakeholders about its efforts to promote sustainable development. The structure of the report is in keeping with the State Treasury's guidance on sustainability reporting issued to ministries, agencies and institutions on 2 September 2021. This is the third separate sustainability report in the State Treasury's history.</p> <p>The foundation for sustainability in the State Treasury's work is laid by the agency's values and strategy as well as the provisions on good governance. The State Treasury manages sustainability as part of the tasks assigned to it. It is a built-in perspective taken into account when making decisions on activities and in efforts to achieve the objectives. Sustainability becomes a concrete consideration in situations where decisions are made on how the State Treasury carries out its tasks.</p> <p>The sustainability report focuses on the agency's handprint, which refers to ways in which the State Treasury can promote the achievement of the UN Sustainable Development Goals while performing its duties. The UN Sustainable Development Goals selected for the 2023 report are Goal 8, Decent Work and Economic Growth; Goal 9, Industry, Innovation and Infrastructure; Goal 11, Sustainable Cities and Communities; Goal 15, Life on Land; Goal 16, Peace, Justice and Strong Institutions; and Goal 17, Partnerships for the Goals. Issues related to Goal 16 are the strongest priority. The report also includes a chapter on responsible employer activities, or how the State Treasury ensures the well-being and coping at work of its personnel. In the section on social responsibility, the report also describes a plan aiming to ensure the equal and non-discriminating treatment of customers.</p> <p>For the first time, the report includes a chapter on how the State Treasury ensures accountability in its financial management.</p> <p>The report describes the agency's environmental footprint, meaning the negative impacts on its operating environment. Energy and water, transport, procurement and waste have been identified as the main areas of the environmental footprint. The report contains the State Treasury's key figures on these areas and describes its measures and efforts aiming to reduce the environmental footprint.</p> <p>The report was drawn up in cooperation between all sectors of the State Treasury.</p>			
Keywords:	Responsibility, sustainable development, reporting		
Language:	Finnish	Pages:	39
Publication sales/distribution:	valtiokonttori.fi/en/publications		

Sisällysluettelo

1	Pääjohtajan esipuhe	7
2	Vastuullinen Valtiokonttori	8
2.1	Kuvaus Valtiokonttorista	8
2.2	Vastuullisuus kumpuaa arvoista ja strategiasta	8
2.3	Vastuullisuusraportointi	9
3	Tuki yhteiskunnalle korkotason noustessa	11
3.1	Korkotuet asuntoyhteisöille.....	11
3.2	ASP-korkotuet yksityishenkilöille	12
3.3	Kehitysyhteistyölainojen korkotuet.....	13
4	Avoimempaa hallintoa	14
4.1	Lisää läpinäkyvyyttä valtion johdannaistoimintaan	14
4.2	Avointa tietoa valtion, kuntien ja hyvinvointialueiden taloudesta	15
4.3	Avointa tietoa julkisista hankinnoista	16
5	Sujuvuutta sähköisillä palveluilla	17
5.1	Sähköisen asioinnin lisääminen.....	17
5.2	Valtionavustuspalvelut edistävät hallinnon tehokkuutta ja avoimuutta	18
5.3	Digitaalisen talouden infrastruktuuria rakennetaan yhteistyöllä.....	19
6	Valtionperinnöillä suojelualueita	20
7	Rikosvahinkokorvauksilla oikeusturvaa	21
8	Aikalisätoiminta asevelvollisten tukena	22
9	Verkostoyhteistyötä työsuojelun tueksi valtiolla	23
10	Sosiaalinen vastuu	24
10.1	Asiakkaiden tasa-arvo ja yhdenvertaisuus	24
10.2	Merkityksellinen työ, mielekkäät tehtävät	24
10.3	Johtamisen osaaminen ja itsensä johtaminen	25
10.4	Osaaminen ja sen kehittäminen.....	26
10.5	Terveys ja hyvä työkuunto	27

11	Valtiokonttorin vastuullinen taloudenpito.....	29
11.1	Taloudenpidon jatkuvat menetelmät	29
11.2	Toiminnan tuottavuuden parantaminen	30
11.3	Selkeä näkymä Valtiokonttorin hankintasopimuksiin.....	31
12	Ympäristövastuu	32
12.1	Energia ja vesi	32
12.2	Liikkuminen	33
12.3	Hankinnat	34
12.4	Digitalisaation vaikutuksia.....	35
12.5	Jätteet.....	37
13	Vastuullisuus on Valtiokonttorin yhteinen asia.....	38

1 Pääjohtajan esipuhe

Kannamme vastuuta ja edistämme vastuullisuutta kaikessa toiminnassamme

Valtiokonttori on vastuullinen organisaatio ja työyhteisö. Pyrimme kaikessa toiminnassamme toimimaan eettisesti, huomioimaan ympäristövaikutukset ja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden sekä kunnioittamaan sidosryhmiämme, asiakkaitamme, työntekijöitämme ja ympäristöämme. Kannamme vastuuta päätöksistämme ja pyrimme pitkäaikaiseen kestävyteen ja positiiviseen vaikutukseen yhteiskunnassa.

Viestimme tällä Valtiokonttorin historian kolmannella vastuullisuusraportilla kestävästä kehityksestä edistävästä työstämme. Raportti on koottu valtiokonttorilaisten yhteistyönä. Työtä ovat viitoittaneet Valtiokonttorin strategia ja toimintaa ohjaavat periaatteemme, kuten tahto toimia ympäristövastuun, sosiaalisen vastuun sekä hyvän hallinnon periaatteiden mukaisesti. Odotamme vastuullista toimintaa myös kumppaneiltamme.

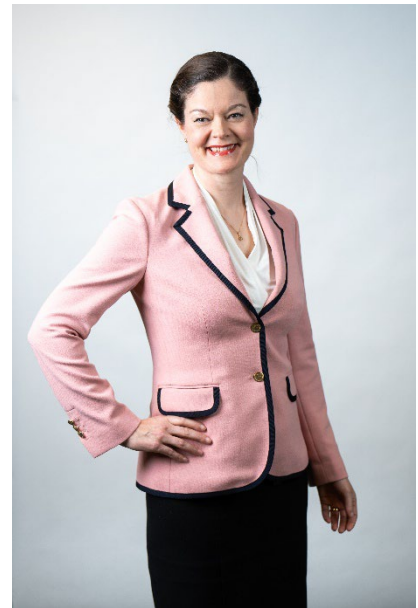
Toivon, että kädenjälkemme YK:n kestävä kehityksen tavoitteiden edistämiseksi näkyy vahvoina ja positiivisina vaikutuksina toiminnassamme. Sitoudumme samalla pienentämään ympäristöjalanjälkemme aiheuttamia negatiivisia vaikutuksia toiminnassamme.

Raportoimalla vastuullisuudesta lisäämme oman toimintamme läpinäkyvyyttä, osoitamme sitoutumisemme vastuulliseen toimintaan ja vastuunottoon, vastaamme sidosryhmiemme odotuksiin sekä tunnistamme ja hallitsemme riskejä. Luomme myös mahdollisuuksia innovaatioille sekä tehokkuuden ja vaikuttavuuden parantamiselle. Toivon, että kertomalla omista vastuullisuusteostamme näytämme suuntaa kaikille, jotka arvostavat vastuullisuutta.

Mukavia lukuhetkiä!

Liisa Räsänen

Pääjohtaja

Liisa Räsänen

2 Vastuullinen Valtiokonttori

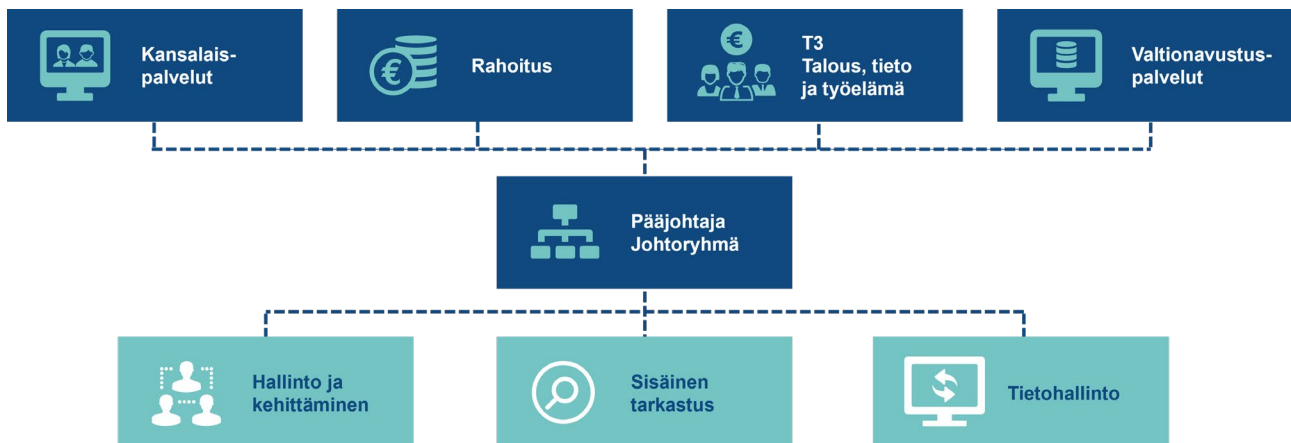
2.1 Kuvaus Valtiokonttorista

Valtiokonttori on valtiovarainministeriön (VM) hallinnon alainen virasto. Se vastaa valtion lainanotosta, kas-savarojen sijoittamisesta, valtionvelan riskienhallinnasta sekä valtion antolainaustoiminnasta. Valtiokonttori hoitaa valtion työntekijöiden tapaturmakorvauksia ja myöntää kansalaisille mm. sotilasvamma- ja rikosva-hinkokorvauksia.

Valtiokonttorin vastuulla on myös valtion konsernilaskenta ja taloushallinnon sekä maksuliikkeen ohjaami-nen. Virasto tukee valtion organisaatioita työelämän muutoksessa ja edistää tiedolla johtamista sekä valtion vastuullisuusraportointia. Valtiokonttori myös tuottaa kuntien ja hyvinvointialueiden taloustietopalvelua. Li-säksi Valtiokonttori toimii valtionavustuksia hallinnoivan valtiotasoisien palvelun operaattorina ja palvelun-tuottajana. Virasto myös vastaa EU:n elpymis- ja palautumissuunnitelman hallinto- ja valvontajärjestelyjen toteutuksesta Suomessa.

Valtiokonttori palvelee valtionhallintoa, kansalaisia, kuntasektoria, hyvinvointialueita, yhteisöjä ja yrityksiä. Virasto on perustettu vuonna 1876. Valtiokonttorin palveluksessa on noin 350 henkilöä. Valtiokonttorin toi-mipiste sijaitsee Helsingin Hakaniemessä osoitteessa Sörnäisten rantatie 13.

Valtiokonttori muodostuu toimialoista ja näitä tukevista toiminnoista. Substanssitoimialoja ovat Kansalais-palvelut, Rahoitus, T3 - Talous, tieto ja työelämä sekä Valtionavustuspalvelut.

Kuva: Valtiokonttorin organisaatiokaavio

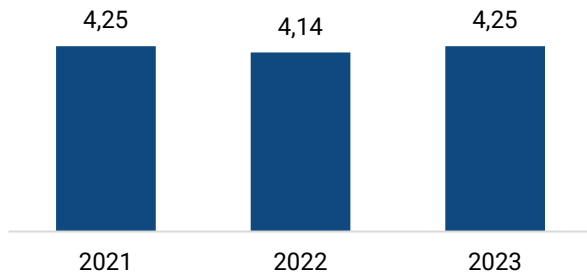
2.2 Vastuullisuus kumpuaa arvoista ja strategiasta

Valtiokonttorin yhteiset arvot ovat toiminnan vastuullisuuden perusta. Valtiokonttorin arvot ovat **yhteiskun-nan ja asiakkaan hyvä** sekä **henkilöstön hyvinvointi ja kehitys**.

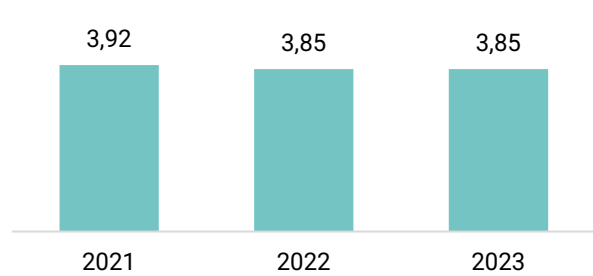
Arvoissa kerrotaan Valtiokonttorin toiminnan kantavat perusajatukset. Niillä kuvataan viraston vastuullinen lähestymistapa tehtäviensä hoitamiseen sekä toiminnan kehittämiseen. Valtiokonttorin johto korostaa arvo-ten tärkeyttä käytännön työssä. Arjessa arvot luovat pohjan kokonaisharkinnalle tilanteissa, joissa tehdään valintoja ratkaisuvaihtoehtojen välillä.

Valtiokonttorin henkilöstöltä kysytään vuosittain työhyvinvointikyselyssä, kuinka hyvin he tuntevat Valtiokont-torin arvot ja miten hyvin he kokevat niiden toteutuvan arjessa. Alla näkyy vastausten keskiarvojen kehitys viimeisen kolmen vuoden aikana asteikolla 1=täysin eri mieltä...5=täysin samaa mieltä. Vuonna 2023 kysely toteutettiin loka-marraskuussa ja sen vastausprosentti oli 82,7.

Tunnen työpaikkani arvot

Työpaikkani arvot toteutuvat arjessa

Valtiokonttorin strategiaan on kirjattu toiminnan linjaus: Toimimme vaikuttavasti ja vastuullisesti. Linjausta konkretisoidaan strategiassa muun muassa seuraavilla kirjauksilla:

- Turvaamme toimintamme jatkuvuuden ja varmistamme, että riskienhallinta, tietoturva ja tietosuojat ovat korkealla tasolla.
- Toimimme ympäristövastuun, sosiaalisen vastuun sekä hyvän hallinnon periaatteiden mukaisesti ja odotamme sitä myös kumppaneiltamme.

Valtiokonttorin strategia päivitettiin loppuvuonna 2023. Päivitystyöhön osallistuivat viraston kaikki toimialat.

2.3 Vastuullisuusraportointi

Tällä raportilla viestimme sidosryhmillemme Valtiokonttorin kestävästä kehityksestä edistävää työtä. Raportilla kerromme, miten Valtiokonttori edesauttaa valitsemansa kuuden YK:n kestävästä kehityksestä tavoitteen toteutumista. Valtiokonttori on valinnut vuoden 2023 raportin kohteeksi YK:n kestävästä kehityksestä tavoitteet *8 Ihmisarvoista työtä ja talouskasvua*, *9 Kestävä teollisuus, innovaatioita ja infrastruktuureja*, *11 Kestävät kaupungit ja yhteisöt*, *15 Maanpäällinen elämä*, *16 Rauha, oikeudenmukaisuus ja hyvä hallinto* sekä *17 Yhteistyö ja kumppanuus*. Vahvin painopiste on tavoitteeseen 16 liittyvillä asioilla.

Kuva: Raportoinnin kohteeksi valitut YK:n kestävästä kehityksestä tavoitteet

Valinnan perusteena on, että näemme Valtiokonttorilla olevan vaikutusmahdollisuuksia näiden tavoitteiden edistämiseen. Tavoitteiden edistämisestä raportoidaan Valtiokonttorin kädenjälki, so. viraston toiminta tavoitteisiin nähden joko negatiivisten vaikutusten vähentämiseksi tai positiivisten vaikutusten lisäämiseksi.

Luvussa 3 kerromme, miten Valtiokonttori tehtäviään hoitamalla tukee yhteiskuntaa yleisen kerkotason noustessa. Luvun 4 aiheena ovat Valtiokonttorin toimet avoimen ja tietoon perustuvan julkisen hallinnon edistämiseksi. Luvussa 5 kerromme Valtiokonttorin toimista yhteiskunnan sujuvuuden lisäämiseksi digitalisaation avulla. Luku 6 keskittyy siihen, miten valtiolle tulevien perintöjen avulla voidaan perustaa suojelualueita luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi. Luvussa 7 kerromme rikosvahinkokorvauksista, jotka ovat osa suomalaista oikeusturvaa. Luvun 8 aiheena on Aikalisätoiminta maanpuolustusvelvollisuuttaan

suorittavien henkilöiden syrjäytymisen ehkäisemiseksi. Luvussa 9 kerromme siitä, miten Valtiokonttori edistää laadukasta työsuojelua tukemalla ja mahdollistamalla valtion työsuojelun yhteistyöryhmän toiminnan.

Kädenjäljen raportoinnin sisältö ei ole vakio, vaan tämän raportin sisältöalueet poikkeavat jonkin verran vuosien 2021–2022 raporteista. Vuosittainen vaihtelu johtuu osittain Valtiokonttorin laajasta tehtäväkirjosta. Kaikki tehtävät ja niissä edistettävät arvokkaat asiat eivät mahdu yhdelle raportille, joten eri vuosina nostetaan esiin eri tehtäväkokonaisuuksia. Sisältö riippuu myös siitä, mitkä asiat ovat olleet eri raportointivuosina ajankohtaisia.

Tässä raportissa kuvataan myös Valtiokonttorin jalanjälki, eli viraston välittömät vaikutukset sen toimintaympäristöön. Jalanjälkiraportoinnin näkökulmat ovat Valtiokonttorin

- sosiaalinen vastuu asiakkaiden tasa-arvoisesta ja yhdenvertaisesta kohtelusta sekä viraston työntekijöiden hyvinvoinnista,
- vastuu omasta taloudenpidostaan, ja
- ympäristövastuu sekä toimenpiteet ja pyrkimykset haitallisten ympäristövaikutusten pienentämiseksi.

Oman raportin laadinnan lisäksi Valtiokonttori tukee muita valtionhallinnon organisaatioita vastuullisuusraportoinnin toteutuksessa. Siitä on lisätietoa [Valtiokonttorin verkkosivuilla](#) [↗](#).

3 Tuki yhteiskunnalle korkotason noustessa

3.1 Korkotuet asuntoyhteisöille

Mirkka Luoma, luottopäällikkö, Rahoitus

Valtio tukee sosiaalisin perustein valituille asukkaille tarkoitettujen vuokra- ja asumisoikeusasuntojen rakentamista, hankintaa ja perusparantamista maksamalla näihin tarkoituksiin otetuille lainoille korkotukea. Tuettavien asuntojen on oltava asuttavuudeltaan tarkoituksenmukaisia ja asuinympäristöltään toimivia sekä uudisrakentamis-, hankinta- tai perusparannuskustannuksiltaan ja ylläpito- ja asumiskustannuksiltaan kohtuullisia. Korkotukijärjestelmän tavoitteena on kohtuuhintaisen asumisen tarjoaminen pieni- ja keskituloisille kotitalouksille sekä reaalisesti vakaa asumismenojen kehitys. Valtion korkotuki asuntojen rakentamiseen suunnataan erityisesti kasvaville alueille, joissa asuntojen tarve on myös suurin.

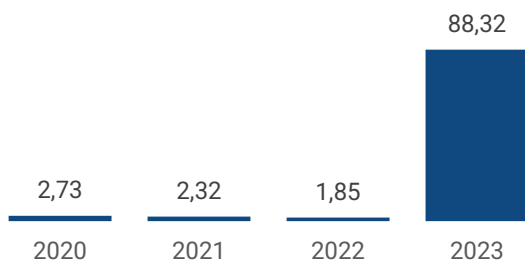
Korkotukilainoilla rahoitetaan ns. tavallisten vuokra- ja asumisoikeusasuntojen ohella myös erityistä tukea tarvitseville ryhmille, kuten ikääntyneille, vammaisille henkilöille, päihde- ja mielenterveyskuntoutujille, asunnottomille henkilöille sekä opiskelijoille ja nuorille tarkoitettujen vuokra-asuntojen rakentamista, hankintaa ja perusparantamista.

Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus (ARA) päättää lainan hyväksymisestä korkotukilainaksi sosiaalisen tarkoituksenmukaisuuden ja taloudellisen tarpeen perusteella. Lainan myöntää pankki tai muu rahoituslaitos, jonka korosta valtio maksaa osan, jos lainansaajan perusomavastuukorko ylittyy. Mitä matalampi omavastuuosuuden taso on, sitä suuremman vastuun valtio ottaa korkotukilainoihin liittyvästä korkoriskistä. Korkotuen maksuaika puolestaan määrittää sen ajan, jolloin valtio kantaa osan korkoriskistä. Tuen määrä ja kesto on rajattu säännöksissä ja vaihtelee lainatyyppin mukaan.

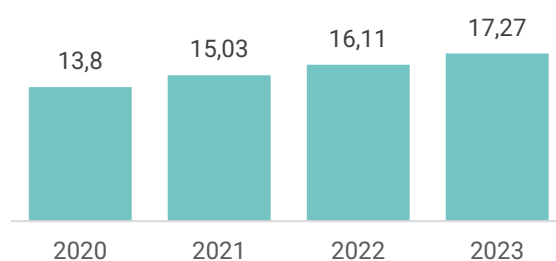
Valtiokonttori vastaa korkotukien maksatuksesta ja korkotukilainojen hallinnoinnista sen jälkeen, kun ARA on hyväksynyt korkotukilainan. Valtiokonttorin tehtävänä on huolehtia, että korkotukien maksatus hoidetaan vastuullisesti ja säädösten asettamien velvoitteiden mukaisesti. Keskeinen tehtävä on varmistaa korkotukien oikeamääräinen ja -aikainen maksatus.

Yleisen korkotason nousun myötä asuntoyhteisöjen korkotukilainoille maksettujen korkotukien määrä kasvoi vuoden 2023 aikana huomattavasti ollen noin 88,32 miljoonaa euroa, kun vuonna 2022 korkotukia maksettiin vain noin 1,85 miljoonaa euroa. Vuonna 2024 korkotukimaksujen määrän arvioidaan edelleen kasvavan.

Asuntoyhteisöille maksetut korkotukimaksut (milj. EUR)

Asuntoyhteisöjen korkotukilainojen lainapääoma (mrd. EUR)

3.2 ASP-korkotuet yksityishenkilöille

Soile Karttunen, luottopäällikkö, Rahoitus

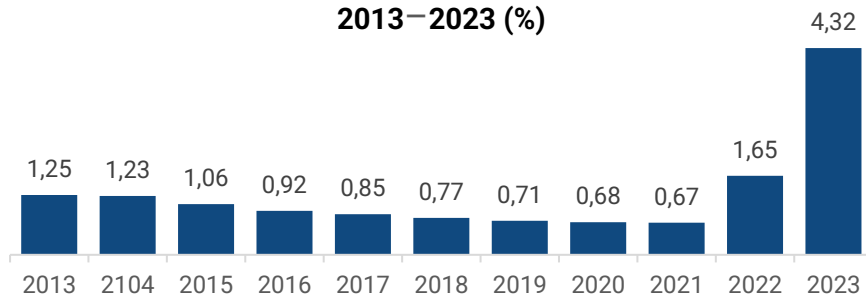
ASP-järjestelmä on asuntosäästöpalkkiolakiin (1634/1992) perustuva järjestelmä, jonka avulla valtion on tarkoitus helpottaa nuorten ensimmäisen omistusasunnon hankintaa ja edistää asuntosäästämistä. ASP-lainan nostamisesta luukien valtio maksaa korkotukea 70 prosenttia 3,8 prosentin omavastuukoron ylitävältä osalta enintään kymmeneltä ensimmäiseltä lainavuodelta. ASP-järjestelmässä ei ole tulo- tai varallisuusrajoja. ASP-korkotuen lisäksi ASP-asunnonostajaa tuetaan ASP-säästöille maksettavan verotuksellisesti huojuennetun lisäkoron ja omistusasuntolainojen valtioneuvoksesta annetun lain (204/1996) mukaisen takauksen maksuttomuuden muodossa.

ASP-lainan korkotuki maksetaan lainansaajalle luottolaitoksen kautta siten, että luottolaitos ei peri ASP-lainansaajalta korkoa siltä osin, mikä on valtion maksaman korkotuen osuus. Näin korkotuki alentaa lainansaajan korkokustannuksia. Valtiokonttori hyvittää jälkikäteisesti kaksi kertaa vuodessa luottolaitokselle lainansaajalta perimättä jääneen korkotuen määrän korkohyvityksenä.

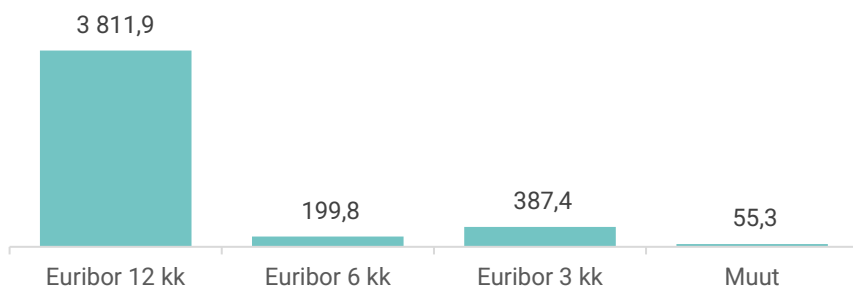
Vuonna 2023 tapahtuneen yleisen korkotason nousun myötä Valtiokonttorin maksettavaksi tuli yli vuosikymmenen taun jälkeen korkohyvityksiä. Suurin osa ASP-lainoista (41 818 kpl per 31.12.2023) on sidottu 12 kuukauden Euriboriin. Kun vuoden 2023 aikana lainojen viitekorkot alkoivat päivittyä, niin useimmille lainoille alkoi kertyä ASP-korkotukea. Tämän vuoksi korkohyvityksiä erääntyi Valtiokonttorin maksettavaksi toukuussa 2023 yhteensä 792 601,19 euroa ja marraskuun 2023 yhteismääräksi arvioidaan kertyvän jo noin 6 miljoonaa euroa.

ASP-korkotukien avulla valtio tasoittaa kotitalouksien kohonneiden velanhoitomenojen aiheuttamaa taakkaa. ASP-lainansaajia oli 56 000 henkilöä (tilanne 31.12.2023). Vuoden 2023 lopulla ASP-lainoista 87 % oli korkotuen piirissä. Esimerkkilaskelmana jos ASP-lainan viitekorko on 3,5 % ja lainan marginaali on 0,8 %, on lainan kokonaiskorko 4,3 %. Valtion maksama ASP-korkotuen määrä 100 000 euron lainalle vuodessa on laskennallisesti 350 euroa.

ASP-lainakannan keskiporko
2013–2023 (%)

ASP-lainojen korkosidonnaisuudet (milj. EUR)

3.3 Kehitysyhteistyölainojen korkotuet

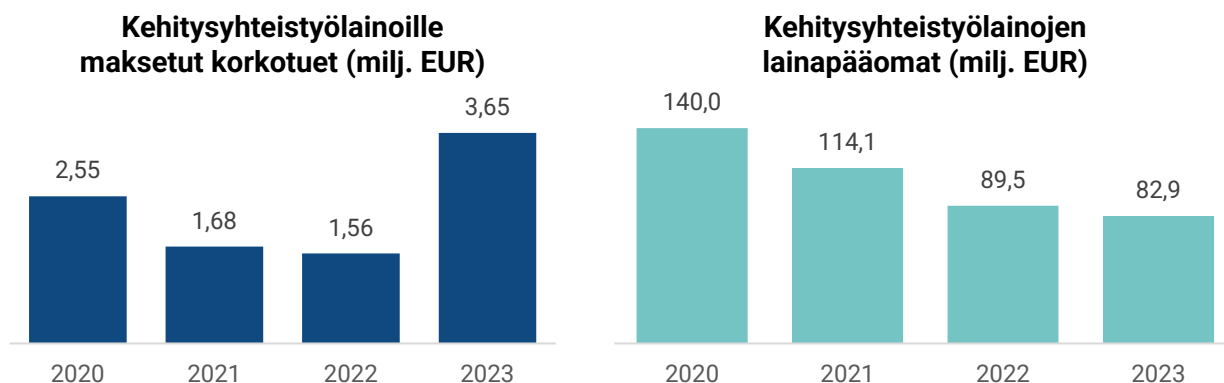
Mirkka Luoma, luottopäällikkö, Rahoitus

Kehitysmaiden taloudellista ja yhteiskunnallista kehitystä varten myönnettävillä korkotukilainoilla tarkoitetaan julkisesti tuettua rahoitusta, jolle maksetaan korkotukea valtion kehitysyhteistyövaroista. Kehitysyhteistyölainoilla rahoitetaan Suomesta tehtäviä hankintoja sellaisiin kehitysmaissa toteutettaviin hankkeisiin, joilla arvioidaan olevan merkittävä kehitysvaikutus kohteemaassa. Luoton hyväksyy korkotukilainaksi ulkoministeriö arvioituaan rahoitettavan hankkeen kehitysvaikutukset.

Investointituki kehitysmaille -rahoitusinstrumentti eli PIF (Public Sector Investment Facility) on yksi Suomen kehityspoliittisista rahoitusinstrumenteista. Instrumentin tavoitteena on tukea kehittyvien maiden julkisen sektorin investointeja, jotka ovat YK:ssa hyväksytyjen kestävä kehityksen tavoitteiden mukaisia ja joissa hyödynnetään suomalaista osaamista ja teknologiaa. Tukea voidaan myöntää investointeihin, jotka kohdistuvat esimerkiksi sosiaali-, vesihuolto-, energia-, clean-tech- tai muille kehitysyhteistyökelpoisille sektoreille. PIF-rahoituksessa on kyse rahoituslaitoksen kohteelle myöntämästä korkotuetusta investointituotosta. Kehittyvä maa ottaa instrumentin puitteissa Finnveeran takaaman lainan investointia varten ja Valtiokonttorin tehtävänä on huolehtia lainan korkotukien maksutukset lainan myöntäneelle rahoituslaitokselle oikeamääräisesti ja ajallaan.

PIF-korkotukirahoituksen lisäksi Valtiokonttori hallinnoi myös vanhempia ulkoministeriön myöntämiä kehityskorkotukilainoja, joilla on rahoitettu kehitysmaiden taloudellista tai sosiaalista kehitystä edistäviä, merkittävää suomalaista osuutta sisältäviä hankkeita.

4 Avoimempaa hallintoa

4.1 Lisää läpinäkyvyyttä valtion johdannaistoimintaan

Tiina Heinilä, kansainvälisen viestinnän asiantuntija, Rahoitus

Valtion tilinpäätöksen tulee lain mukaan antaa oikeat ja riittävät tiedot talousarvion noudattamisesta, valtion tuotoista ja kuluista, taloudellisesta asemasta sekä tulokellisuudesta. Valtiokonttori kokoaa valtion tilinpäätöksen vuosittain maaliskuussa. Tilinpäätös elää ajassa ja kehittyy vuosien välillä. Vuoden 2023 tilinpäätös sisältää aiempaa yksityiskohtaisempaa tietoa valtion käyttämistä johdannaisista.

Valtion velanhallintaan liittyvät johdannaiset, koron- ja valuutanvaihtosopimukset sekä valuuttatermiinit, ovat valtiolle riskienhallinnan välineitä. Valtiokonttori on velanhallinnan strategian mukaisesti käyttänyt koronvaihtosopimuksia valtionvelan korkoriskinhallinnassa, jossa se on pystynyt sopimuksia hyödyntämällä eriyttämään korko- ja jälleenrahoitusriskin toisistaan. Tavoitteena on minimoida valtionvelasta aiheutuvat korkokulut pitkällä aikavälillä ja valitulla riskitasolla. Valuutanvaihtosopimukset ja valuuttatermiinit suojaavat valuuttariskiltä. Valtio ei ota valuuttariskiä lainanotossa. Vuonna 2023 Valtiokonttori teki valuuttasuojastoimenpiteitä, jotka rajaavat Puolustusvoimien F-35-hävittäjähankintaan liittyvää valuuttariskiä.

Valtion tilinpäätöksessä 2023 johdannaistoiminnan raportointia on uudistettu, sillä johdannaistoiminta sisältää merkittäviä eriä, joista etenkin koronvaihtosopimuksia koskevat ovat herättäneet kiinnostusta myös julkisuudessa.

Suomen valtionvelka, johon koronvaihtosopimukset liittyvät, on kasvanut vuoden 2019 jälkeen nopeasti. Koronvaihtosopimuksiin liittyvältä luottoriskiltä suojaudutaan käteisvakuuksien avulla. Kun korot lähtivät vuonna 2022 nopeaan nousuun, myös valtion antamien vakuuksien määrä kasvoi, mikä tuona vuonna lisäsi valtion lainanoton tarvetta. Markkinakorkojen sittemmin tasaannuttua myös valtion antamien vakuuksien määrä on laskenut, millä vuonna 2023 oli lainanottotarvetta vähentävä vaikutus. Isossa kuvassa koronvaihtosopimusten käyttö on tuonut valtion korkokuluihin arviolta yhdeksän miljardin euron säästöt vuosina 2005–2022.

Valtiovarainministeriö päivitti valtion velanhallinnan strategian alkuvuodesta 2024. Uudessa strategiassa koronvaihtosopimusten käytöstä luovutaan. Valtiovarainministeriön mukaan päätös kuvastaa velanhallinnan toimintaympäristön muutoksia 2010-luvulta alkaen. Uuden strategian myötä valtion korkomenot todennäköisesti kasvavat, mutta niiden ennustettavuus paranee. Valtion tulevissa tilinpäätöksissä johdannaistoiminnan volyymit pienenevät vähitellen.

Koronvaihtosopimusten
markkina-arvo
vuoden 2023 lopussa (milj. EUR)

-5 083

Vuonna 2023 valtio suojasi
10 miljardin euron F-35-hankinnasta
puolet keskikurssilla

**1 EUR =
1,1256 USD**

4.2 Avointa tietoa valtion, kuntien ja hyvinvointialueiden taloudesta

Jukka Kujala, raportointiasiantuntija, T3 – Talous tieto ja työelämä

Valtiokonttori on keskeisessä asemassa julkisen talouden raportoinnissa ja sen läpinäkyvyyden ja avoimuuden varmistamisessa. Valtiokonttori kerää talouden tietoja valtion, kuntien ja vuonna 2023 aloittaneiden hyvinvointialueiden taloudesta, ja julkaisee ne Tutkihallintoa.fi-palvelussa. Hyvinvointialueiden talouden raportointi alkoi talousarvioilla tammikuussa 2023 ja ensimmäiset toteumatiedot raportoitiin ensimmäisen neljänneksen osalta huhtikuussa.

Valtion keskuskirjanpidossa Valtiokonttorissa yhdistetään virastojen ja laitosten liikekirjanpidon, talousarviokirjanpidon ja valtuusseurannan tiedot. Niiden perusteella laaditaan valtion liikekirjanpidon ja talousarviokirjanpidon pääkirjat sekä valtion tilinpäätös. Valtion taloushallinto ja laskentatoimi tuottavat tietoa kansalaisille, eduskunnalle ja hallitukselle sekä valtion yhteistyökumppaneille, kuten EU:lle. Tavoitteena ovat oikeat ja riittävät taloudelliset tiedot valtion varojen käytöstä.

Kuntien ja hyvinvointialueiden taloustietopalvelun tavoitteena on edistää kuntien ja hyvinvointialueiden taloustietojen keruuta, tietovarastointia ja raportointia niin, että taloustiedot ovat mahdollisimman ajantasaisia, vertailukelpoisia ja avoimesti kaikkien saatavilla.

Kuntien ja hyvinvointialueiden raportoivat taloustiedot ovat keskeisessä roolissa kuntien ja erityisesti hyvinvointialueiden valtionrahoituspohjan laskemisessa. Taloustietoa käytetään hyvinvointialueiden ja hyvinvointiyhtymien toiminnan ja talouden seurantaan sekä rahoituslaskelmiin, rahoituksen riittävyyden arviointiin, lainanottovaltuuksien määrittämiseen sekä arviointimenettelyyn. Kuntien ja hyvinvointialueiden taloustietoja käytetään myös tilastointitarkoituksiin ja kansantalouden tilinpitoon.

Valtion, kuntien ja hyvinvointialueiden taloustiedot ovat saatavissa avoimesti ja nopeasti Tutkihallintoa.fi:ssä ja rajapinnoissa. Yhteensä raporttinäkymiä julkisesta taloudesta on noin kuusikymmentä. Valtion ja hyvinvointialueiden taloudesta toteumatietoa kertyy kuukausittain ja kuntien taloudesta neljännesvuosittain. Lisäksi saatavilla on kuntien ja hyvinvointialueiden talousarvioletietoja. Tilinpäätösten valmistuttua raportoidaan ja julkaistaan myös tilinpäätöstietoja tarkempia erittelyitä kuntien ja hyvinvointialueiden taloudesta.

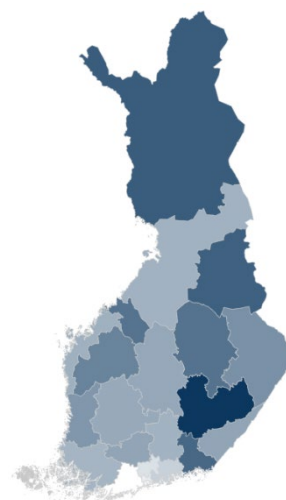
Tiedon suuri määrä ja ajantasaisuus auttavat julkistalouden avoimuudessa ja läpinäkyvyydessä. Toisaalta Tutkihallintoa.fi-palvelun jatkuva kehittämishaaste on pitää palvelu selkeänä ja monimutkaisetkin asiat ymmärrettävänä, jotta kaikilla kiinnostuneilla on aidosti mahdollisuus tutustua julkiseen talouteen.

Taloudesta kertovien
raporttien määrä
Tutkihallintoa.fi-palvelussa

62

Tutkihallintoa.fi-palvelussa
voi tarkastella kuntien ja
hyvinvointialueiden
taloustietoja myös
karttanäkymien avulla.

Valtiokonttorin Analyysipalvelut edistää hallinnon avoimuutta julkaisemalla analysointitoimeksiantojen tuloksia. Vuonna 2023 julkaistiin mm. **Julkisen hallinnon ylimmän johdon palkkaselvitys ja Kuntien hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kustannukset.**

Kuva: Tutkihallintoa.fi-palvelu tarjoaa kattavan näkymän kuntien ja hyvinvointialueiden talouteen.

4.3 Avointa tietoa julkisista hankinnoista

Seija Friman, hankejohtaja, T3 – Talous tieto ja työelämä

Yksi kansalliseen julkisten hankintojen strategiaan vuonna 2020 asetetuista kahdeksasta tahtotilasta on se, että Suomi on edelläkävijä hankintojen tiedolla johtamisessa ja vaikuttavuuden kehittämisessä. Julkisten hankintojen vuosittaisen keskimääräisen arvon ollessa noin 44 mrd. euroa (noin 15 % BKT:sta), on tärkeää arvioida ja suunnitella sitä, miten hankintoihin osoitetut määrärahat käytetään, mihin ne kohdistetaan, miten ja mistä palvelut ja tavarat hankitaan ja erityisesti, minkälaisia vaikuttavuustavoitteita hankinnoille asetetaan. Julkisilla hankinnoilla voimme vaikuttaa koko yhteiskunnan hyvinvointiin ja talouden tasapainoon. Kansallisella tasolla voimme hyödyntää tietoa hankinnoille asetettujen tavoitteiden saavuttamisessa ja tarkasteltaessa julkisten varojen tehokasta käyttöä. Vain tie-

don pohjalta voimme luotettavasti arvioida sitä, miten hankintojen avulla on vastattu organisaation strategiaan tavoitteisiin.

Valtiokonttori julkaisi Tutkihallintoa.fi-palveluun vuonna 2023 uuden raporttikokonaisuuden ”Julkiset hankinnat”, johon on koottu tietoja:

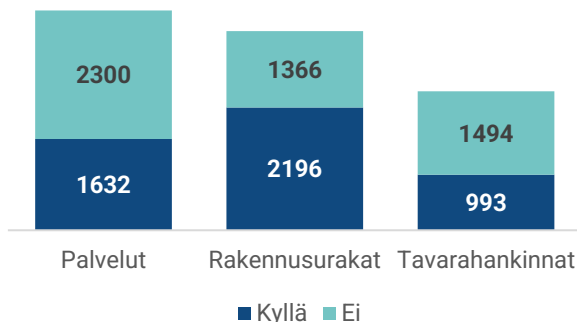
- julkisten hankintojen kokonaisarvoista,
- hankinnoille asetetuista strategisista tavoitteista,
- hankintaosaamisesta ja
- hankintailmoituksista.

Tiedot hankintojen strategisten tavoitteiden seurantaan tuodaan Tutkihallintoa.fi-palveluun hankintailmoituksista (Hilma). Vuoden 2022 alusta lähtien on hankintailmoituksella tullut ilmoittaa, onko hankinnassa huomioitu innovaatiot, sosiaalinen ja ekologinen kestävyys sekä pienten ja keskusuurten yritysten osallistumismahdollisuudet. Alla on esimerkkejä Tutkihallintoa.fi-palvelussa raportoidusta tiedosta.

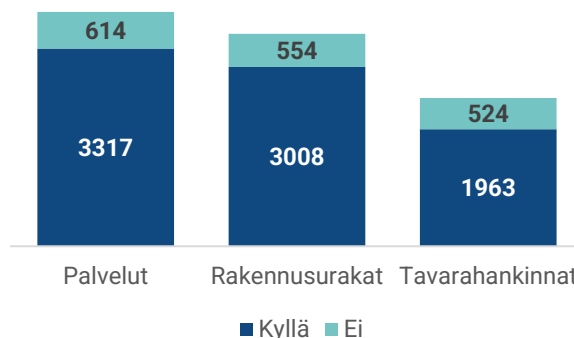
Julkisten hankintojen raporttikokonaisuuteen tuodaan tiedot myös hankintaosaamisen itsearviointien tuloksista erilaisilla yhteenvertotasoilla. Raporteilta löytyvät tiedot myös suorahankinnoista ja kilpailutuksen jälkeen julkaistavista jälki-ilmoituksista, joilla ilmoitetaan muun muassa tarjouskilpailun voittaja ja tehdyn sopimuksen arvo ja kesto. Lisäksi puhtaiden ajoneuvojen hankintoja voi myös tarkastella omalla raportillaan.

Tutkihallintoa.fi-palvelua kehitetään eteenpäin ja sinne pyritään keräämään enemmän tietoja niistä tietolähteistä, jotka kulloinkin ovat saavutettavissa. Vuonna 2023 käynnistyi valtiovarainministeriön johdolla esiselvityshanke kansallisen hankintatietovarannon perustamisesta. Valtiokonttori on hankkeessa tiiviisti mukana selvittämässä mahdollisuuksia perustaa tietovaranto Valtiokonttoriin.

Ekologisen kestävyys edistäminen hankintailmoituksissa hankintatyypeittäin (31.8.2023)

PK-yritysten huomioiminen hankintailmoituksissa hankintatyypeittäin (31.8.2023)

5 Sujuvuutta sähköisillä palveluilla

5.1 Sähköisen asioinnin lisääminen

Tuuli Karjalainen, kehityspäällikkö, Kansalaispalvelut

Vuonna 2023 Kansalaispalveluissa otettiin lisää askelia kohti kestäviä ja vastuullisia palveluita lisäämällä entisestään sähköisen asioinnin mahdollisuuksia eri käyttäjäryhmille. Vuoden aikana mahdollistettiin sota- ja sotilasinvalidien kuntoutuksen sähköinen hakeminen. Lisäksi Suomi.fi-valtuudet otettiin käyttöön kaikissa sähköisen asioinnin palveluissa, joissa on tarvetta puolesta-asioinnille.

Suomi.fi-valtuuksien avulla asiakas voi valtuuttaa toisen henkilön asioimaan puolestaan sähköisesti. Yrityksen työntekijä voi saada sähköisen Suomi.fi-valtuuden, jolla hän voi varmennetusti edustaa työnantajaansa sähköisissä asiointipalveluissa. Alaikäisen lapsen huoltaja voi asioida huollettavansa puolesta.

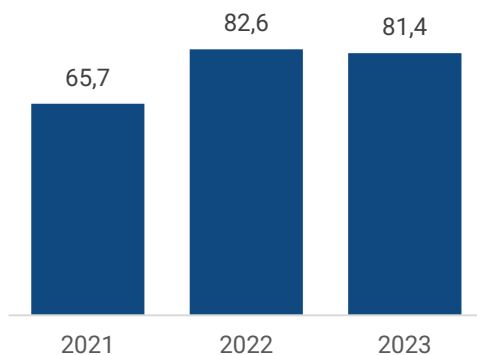
Siirtyminen sähköiseen asiointiin tukee kestäväää kehitystä vähentämällä paperinkulutusta ja siten pienentämällä ympäristökuormitusta. Lisäksi sähköinen asiointi säästää aikaa ja resursseja sekä vähentää tarvetta fyysiselle liikkumiselle, mikä puolestaan vähentää päästöjä ja liikenteen aiheuttamaa ympäristökuormitusta.

Sähköisellä asiointilla ja laajoilla puolesta-asioinnin valtuuksilla on myös kytkös YK-tavoitteeseen 16 – Rauha, oikeudenmukaisuus ja hyvä hallinto. Sen mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytyksiä. Sähköisen asioinnin laaja saavutettavuus puolesta-asioinnin kautta, sekä palveluiden tehokkuuden parantaminen lisää yhdenvertaisuutta ja mahdollisuuksia kaikille kansalaisille saada tarvitsemansa korvaus- ja muut palvelut. Asiakkaiden kannalta sähköisten palveluiden käyttöönotto helpottaa arkea ja vähentää byrokratiaa.

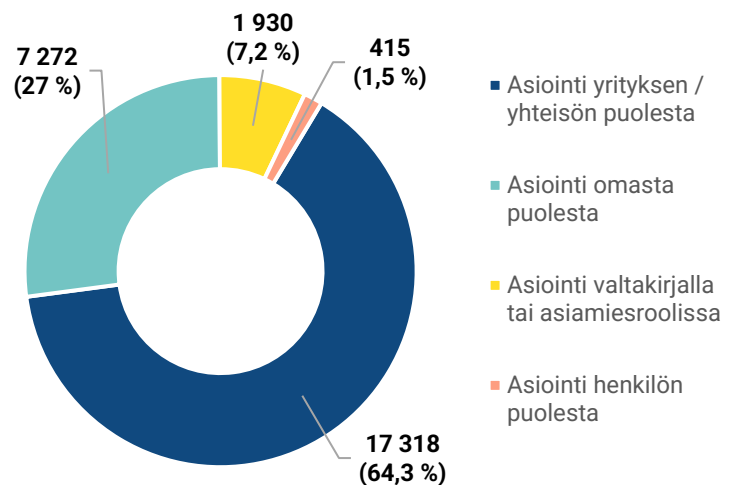
Kansalaispalveluiden sähköinen asiointipalvelu täyttää myös EU:n saavutettavuusdirektiivin vaatimukset ja on käytettävissä esimerkiksi ruudunlukulaitteilla.

Mittareina seuraamme muun muassa sähköisen asioinnin käyttöastetta, asiointiin ja prosessiin liittyvää asiakaspalautetta, sekä prosessien tehokkuutta. Näiden mittareiden avulla voimme arvioida palveluiden vaikuttavuutta ja tunnistaa kehitystarpeita jatkuvasti. Sähköisen asioinnin jatkokehityskohteina korostuu edelleen käyttäjäystävällisyyden ja prosessitehokkuuden parantaminen.

Sähköisten hakemusten osuus tapaturma-, matka- ja rikosvahingoissa (%)

Kansalaispalvelujen sähköisen asioinnin roolit ajalla 6-12/2023; hakemusten määrä ja osuus

5.2 Valtionavustuspalvelut edistävät hallinnon tehokkuutta ja avoimuutta

Antti-Pekka Seppänen, kehittämisspäällikkö, Valtionavustuspalvelut

Suomessa on noin 90 valtionapuviranomaista, jotka myöntävät valtionavustuksia harkinnanvaraisesti järjestöille, kunnille, tutkimusorganisaatioille, yrityksille sekä yksityishenkilöille.

Valtiokonttori tuottaa keskitettyjä verkkoasioinnin palveluja valtionavustusten hakijoille sekä niiden myöntäjille. Tavoitteena on, että avustusten hakeminen ja myöntäminen on entistä sujuvampaa kaikille osapuolille. Tavoitteena on myös lisätä valtionavustuksiin liittyvän tiedon avoimuutta. Palvelujen käyttöliittymät ovat haeavustuksia.fi, hallinnoivavustuksia.fi sekä tutkiavustuksia.fi.

Valtiokonttorin palvelut perustuvat valtionavustustoiminnan yhteiseen toimintamalliin, joka määriteltiin valtiovarainministeriön vetovastuulla vuoden 2023 loppuun kestäneessä [valtiovavustustoiminnan kehittämiss-hankkeessa](#) . Toimintamallin toteuttamista tukee yhteinen tietojärjestelmä. Tavoitteena on, että keskitetty järjestelmä parantaa valtionhallinnon taloudellista tehokkuutta, kun yksittäisten viranomaisten ei tarvitse ylläpitää erillisiä tietojärjestelmiä. Tavoitteena on myös, että sujuva toimintamalli ja sitä tukeva järjestelmä sitoo vähemmän ihmistyötä itse hakumenettelyyn, jolloin työpanos voidaan ohjata esimerkiksi valtionavustusten vaikutusten arviointiin sekä niiden tehokkaaseen kohdentamiseen. Vuonna 2023 järjestelmään valmistuneita sujuvan työn välineitä olivat muun muassa suora maksuliittymä sekä hakulomakkeen käyttäjäystävällinen laadintaväline.

Keskitetty tietojärjestelmä ohjaa käyttäjiä syöttämään tiedot niin, että valtionavustuksista muodostuu yhdenmukaista ja kattavaa raportointitietoa. Valtiokonttori ohjaa ja avustaa valtionapuviranomaisia yhteisen toimintamallin ja keskitetyn tietojärjestelmän käyttöönotossa. Käyttöönotto on meneillään ja vuoden 2023 loppussa 13 virastoa oli käyttöönottovaiheessa.

Valtionavustuksia koskevan tiedon avoimuutta lisää myös tietojentoimitusvelvoite, joka käynnistyi [Valtioneuvoston asetuksella](#) 1.10.2023. Sen mukaan valtionapuviranomaiset toimittavat Valtiokonttorille vähimmäistiedot avautuvista hauista sekä niihin liittyvistä hakemuksista ja päätöksistä. Tämän seurauksena kaikki käynnissä olevat valtionavustushaut voi nyt nähdä yhdestä paikasta [haeavustuksia.fi-sivustolta](#) . Vastavasti, [tutkiavustuksia.fi-sivustolla](#) voi läpinäkyvästi tarkastella tietoja hakemuksista ja päätöksistä.

Kuva: Valtionavustuspalveluihin liittyviä tunnuslukuja vuodelta 2023.

5.3 Digitaalisen talouden infrastruktuuria rakennetaan yhteistyöllä

Noora Salonen, asiantuntija, T3 – Talous, tieto ja työelämä

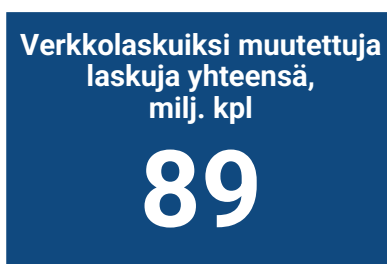

Valtiokonttori edistää digitaalisen talouden infrastruktuuria Yrityksen digitalous -hankkeessa. Hankkeen visiona on talouden toimijoiden yhteentoimiva ekosysteemi, jossa sähköiset laskut, kuitit ja tilaamiseen liittyvät asiakirjat liikkuvat eri osapuolten välillä saumattomasti, reaaliaikaisesti ja turvallisesti. Kun yritysten ja organisaatioiden liiketoiminnan asiakirjat liikkuvat sähköisesti standardoidussa muodossa, voidaan myös automatisoida yritysten ja organisaatioiden raportointia esim. viranomaisille. Yrityksen digitalous -hankkeen tavoitteiden saavuttaminen mahdollistaa taloushallinnon keventymisen ja työn uudelleen ohjaamisen manuaalisesta työstä kohti paremmin tuottavaa työtä. Tämä parantaa suomalaisten yritysten kilpailukykyä ja julkisen sektorin organisaatioiden tuottavuutta.

Yrityksen digitalous -hanke kestää vuoden 2024 loppuun saakka. Valtiokonttorin vastuulla hankkeessa on laskujen, kuittien ja tilaamiseen liittyvien asiakirjojen sähköistäminen. Näistä jokainen on eri sähköistymisen vaiheessa ja sähköistämisen edistäminen vaatii yhteistyötä eri toimijoiden välillä. Vuonna 2023 Valtiokonttorin keskeisiä tuotoksia hankkeessa ovat olleet 90 prosentin verkkolaskuasetavoitteen saavuttaminen Suomessa, sähköisen kuluttajalaskutuksen edistäminen, eKuitin edistäminen sekä sen välittämiseen tarvittavan QR-koodin kehittäminen avoimessa työryhmässä, eKuitin hyötyjen osoittaminen matka- ja kulunhallinnan yhteydessä, tilaamiseen liittyvien asiakirjojen käytön vahva edistäminen, sekä tätä tukevan vakituisen Peppol-viranomaistoiminnon käynnistäminen Valtiokonttorissa.

[Peppol](#) on kaikille avoin verkosto, jonka kautta eri toimijat voivat välittää sähköisiä liiketoiminta-asiakirjoja toisilleen standardisoidulla, toimialariippumattomalla tavalla. Sähköisiä liiketoiminta-asiakirjoja ovat esimerkiksi katalogit, tilaukset ja tilausvahvistukset. Valtaosa Suomen merkittävimmistä kauppakumppanimaista edistää Peppolin käyttöä alueellaan.

Vakituisen Peppol-viranomaistoiminnon perustamisen myötä Valtiokonttori valvoo ja tukee Suomessa toimivia Peppol-palveluntarjoajia sähköisten liiketoiminnan asiakirjojen välittämiseen liittyvissä asioissa. Lisäksi Peppol-viranomainen osallistuu ja vaikuttaa kansainvälisen Peppol-verkoston kehitykseen ja standardointiin. Kehitystyötä tehdään avoimesti ja tiiviisti sidosryhmien kanssa. Esimerkkinä aktiivisesta yhteistyöstä on Peppol-viranomaisen järjestämä Peppol-logistiikan avoin työryhmä, jossa edistettiin kansainvälisesti yhteentoimivien ja standardoitujen sähköisten logistiikan asiakirjojen syntymistä. Lisäksi Peppol-viranomainen järjesti avoimen työpajan lokakuussa 2023, jossa hahmotettiin konkreettisia askelia kestävän kehityksen edistämiseksi kansainvälisessä Peppol-verkostossa.

Kuva: Tunnuslukuja Yrityksen digitalous -hankkeessa vuonna 2023 saavutetuista tuloksista.

6 Valtionperinnöillä suojelualueita

Anu Meloni, lakimies, Kansalaispalvelut

Marjukka Vallioniemi, johtava lakimies, Kansalaispalvelut

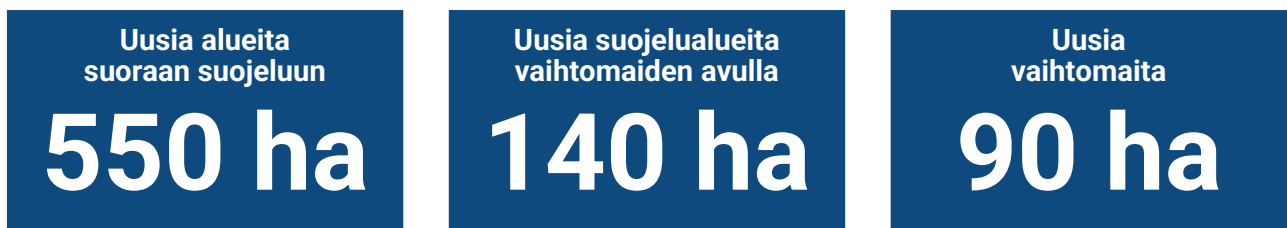
Valtiokonttori valvoo valtion etua ilman perillisiä kuolleiden henkilöiden jäämistöön. 2000-luvulla Valtiokonttori on saanut vuosittain tiedon noin 200–300:sta ilman perillisiä ja testamenttia kuolleesta henkilöstä. Vuosina 2022 ja 2023 määrä on kohonnut yli neljänsadan. Valtiokonttori selvittää kuolinpesät ja realisoimaisuuden asuntoja ja kiinteistöjä lukuun ottamatta, ja tekee päätöksen omaisuuden lopullisesta kohtalosta.

Päätöksellä valtion perintönä saamaa omaisuutta voidaan luovuttaa hakemuksesta joko perinnönjättäjän läheiselle tai kunnalle. Omaisuus kuitenkin pidetään valtion omistuksessa, jos siihen on erityistä syytä. Tällaista valtiolla pidettävää omaisuutta ovat aina osa poikkeuksellisen suurista rahavaroista, sekä erityisesti kiinteistöt, jotka soveltuvat suoraan luonnonsuojelualueiksi tai vaihtomaiksi luonnonsuojelualueita perustettaessa.

Jos valtiolle on tullut perintönä kiinteistövarallisuutta, Valtiokonttori ilmoittaa siitä ministeriöille. Ympäristöministeriön alaiset ELY-keskukset selvittävät kiinteistöjen luontoarvot ja sopivuuden suojelu- tai suojeluvaihtoalueiksi. Saatujen lausuntojen perusteella Valtiokonttori tekee päätöksen kiinteistön pitämisestä valtion omistuksessa luonnonsuojelu- tai muussa esitetystä tarkoituksessa. Vakiintuneen ratkaisukäytännön mukaan luonnonsuojelutarpeet asetetaan päätösharkinnassa etusijalle.

Ilman perillisiä kuolleiden kuolinpesien kautta tulleet kohteet vastaavat vuositasolla yhden luonnonsuojelun toteutuksessa menestyksekkäästi pärjäävän ELY-keskuksen vuosisuoritetta, eli valtionperinnöillä on suuri merkitys sekä taloudellisesti että vaikuttavuuden kautta luonnonsuojelun edistämiseksi. Myös vaihtomaiden saatavuuden kannalta valtionperinnöillä on suuri merkitys.

Alkuvuodesta 2023 sai lainvoiman poikkeuksellisen merkittävä päätös, jolla pystytettiin valtion omistuksessa yhdestä kuolinpesästä yhteensä 18 tilaa ja neljä määräalaa. Suojelualueita näistä kertyi yhteensä 153 hehtaaria, arvoltaan noin miljoona euroa, ja vaihtomaita noin 27 hehtaaria, arvoltaan noin 200 000 euroa. Päätös sisältää useita tiloja Merenkurkun maailmankohdeella, ja ne kuuluvat osittain Natura 2000 -verkostoon sekä rantojensuojeluohjelma-alueeseen. Mantereella päätökseen sisältyy METSO-ohjelman kriteerit täyttäviä maankohoamisrannikon primäärisuksessiometsiä ja kipeästi kaivattuja vaihtomaita. Alueella esiintyy runsaasti uhanalaisia luontotyyppisiä sekä uhanalaisia kasvi-, lintu- ja kääpäälajeja. Mukaan mahtuu myös verrattain harvinaisia reheviä lehtolaikkuja.

Kuva: Ympäristöministeriön tunnuslukuja valtionperintöjen vaikutuksesta luonnonsuojeluun vuonna 2023.

Kuva: Tunnuslukuja valtiolle tulleista perinnöistä vuonna 2023.

7 Rikosvahinkokorvauksilla oikeusturvaa

Ulla Kuusonen, palvelupäällikkö, Kansalaispalvelut
Anne Matilainen, palvelupäällikkö, Kansalaispalvelut
Marjo Salminen, lakimies, Kansalaispalvelut

Rikosvahinkolaki (1204/2005) turvaa rikosten uhrien asemaa rikoksesta aiheutuneiden vahinkojen korvaamisessa. Valtion varoista on ollut mahdollista saada korvausta rikoksella aiheutetusta vahingosta jo vuodesta 1974 lähtien. Suomea sitoo väkivaltarikosten uhreille suoritettavia korvauksia koskeva eurooppalainen yleissopimus (SopS 8/1991) ja Euroopan neuvoston hyväksymä direktiivi 2004/80/EY rikoksen uhreille maksettavista korvauksista.

Rikosvahinkolaki kattaa pääasiallisesti henkilövahingosta aiheutuneen vahingon. Esine- ja taloudellisesta vahingosta korvausta voi saada rajoitetusti. Henkilövahingon perusteella korvausta voidaan maksaa esimerkiksi kärsimyksestä, kivusta ja särystä, pysyvistä haitasta, ansionmenetyksestä ja sairaanhoitokuluista. Korvauksella on erityisen suurta merkitystä vakavissa rikosvahingoissa, jossa henkilö menettää pysyvästi työkykynsä ja mahdollisuuden hankkia elatuksensa omalla työllä.

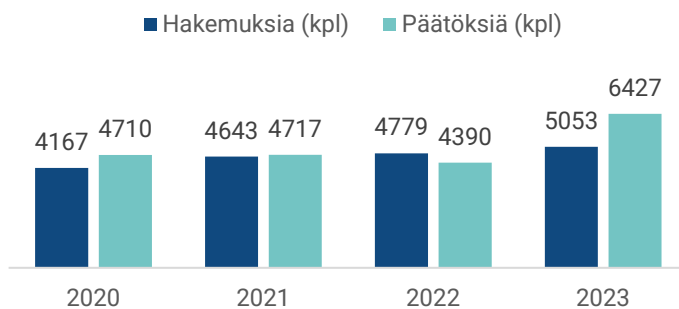
Rikosvahinkolaki mahdollistaa korvausten saannin valtion varoista, sillä vahingonaiheuttajalla ei usein ole kykyä korvata vahinkoa. Rikoksen uhrin ei tarvitse selvittää rikoksen tekijän korvausmahdollisuutta, vaan hän voi hakea korvausta suoraan Valtiokonttorilta käräjäoikeuden tuomion jälkeen. Myös siinä tapauksessa, että tekijä jää selvittämättä, uhrilla on oikeus saada korvausta Valtiokonttorilta, mikäli vahinko on aiheutettu rikoksen kautta.

Lasten asema rikosvahinkolaisissa on huomioitu erityisesti seksuaalirikosten osalta siten, että alaikäisiin kohdistuvissa seksuaalirikoksissa kärsimyskorvauksen enimmäismäärä on suurempi kuin täysi-ikäisillä uhreilla. Viime vuosina on tullut esiin uudenlaista lapsiin ja nuoriin kohdistuvaa rikollisuutta, jota tehdään usein verkopalvelimien ja mobiililaitteiden kautta.

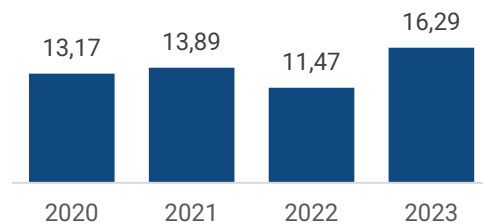
Vastaamo-tietomurto on kohdistunut poikkeuksellisen suureen joukkoon kansalaisia, sillä rikoksen uhreja tietomurron osalta on 33 000 ja kiristyksen yrityksen osalta noin 21 000. Korvausprosessi ja korvausmenojen määrä on huomattava ja rikosten uhrien asemaa sekä oikeusturvaa edistetään yhdenmukaisella menettelyllä ja korvaustasolla. Valtiokonttori valmistautuu hakemusten suureen määrään sekä siihen, että pääosa hakemuksista tulee käsiteltäväksi vuosien 2024–2025 aikana.

Asiakkaat ja asiamiehet voivat toimittaa hakemuksen ja liitteet sähköisesti ja asiointipalvelua kehitetään jatkuvasti yhä sujuvammaksi, kuunnellen asiakkaiden tarpeita. Vakiintunut ja tärkeä yhteistyökumppani asiakkaiden neuvonnassa ja asiakkaiden tarpeiden tunnistamisessa on Rikosuhripäivystys (RIKU). Sidosryhmäyhteistyö eri viranomaisten kanssa on myös keskeistä esimerkiksi digitaalisten palvelujen kehittämisessä.

Saapuneet hakemukset ja päätökset

Rikosten uhreille maksetut korvaukset (milj. EUR)

8 Aikalisätoiminta asevelvollisten tukena

Netta Kokko, asiakaspäällikkö, Kansalaispalvelut

Ismo Tikka, asiakaspäällikkö, Kansalaispalvelut

Aikalisätoiminta tarjoaa tukea ja ohjausta kaikille kutsunta-, varusmies- ja siviilipalvelusikäisille nuorille. Se perustuu kuntien, Puolustusvoimien, Siviilipalveluskeskuksen ja Valtiokonttorin yhteistyölle. Aikalisätoiminnan toteutuksesta kaikissa Suomen kunnissa vastaa [etsivä nuorisotyö](#).

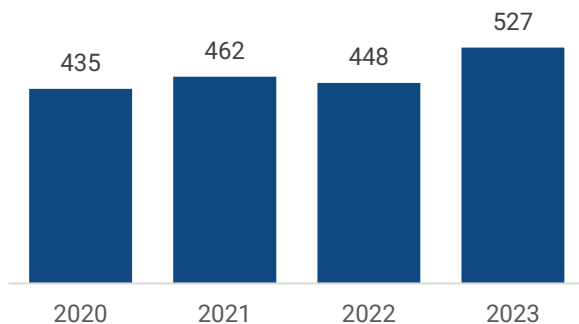
Jos nuori loukkaantuu tai sairastuu varusmies- tai siviilipalvelusaikana, Puolustusvoimat tai siviilipalveluspaikka huolehtii hoidosta. Kun nuoren palvelus keskeytyy tai päättyy, Valtiokonttori vastaa vamman tai sairauden hoidon ja kuntoutuksen kustannuksista sekä muista lainmukaisista korvauksista.

Kaikki palveluksen terveyssyistä keskeyttäneet nuoret eivät kuitenkaan ole tietoisia oikeuksistaan, Valtiokonttorin palveluista tai siitä, miten päästä osallisiksi heille kuuluvista korvauksista. Palveluksen keskeytyminen voi olla myös henkisesti raskasta, eikä voimia asioiden selvittämiseen ole. Siksi Valtiokonttori pyrkii löytämään kaikki maanpuolustusvelvolliset, jotka kuuluvat korvausten piiriin.

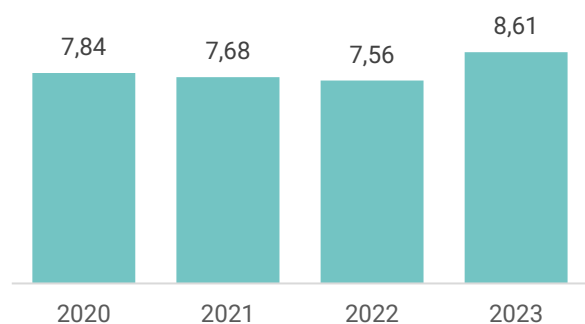
Valtiokonttori tekee jatkuvaa yhteistyötä Puolustusvoimien kanssa tavoittaakseen kaikki korvauksiin oikeutetut asevelvolliset. Aikalisätoiminta on myös tärkeä kanava nuorten tavoittamisessa ja saamisessa tuen piiriin. Se on kunnallinen tukipalvelu, jossa annetaan ohjausta erilaisiin nuoren tarvitsemiin palveluihin.

Osana korvausasian käsittelyä, Valtiokonttorin virkailijat voivat kertoa nuorelle Aikalisätoiminnasta. He voivat myös välittää yhteydenottopyynnön etsivälle nuorisotyölle tilanteissa, joissa nuori tarvitsee tukea. Esimerkiksi palveluksen keskeytyessä moni nuori on hämillään. On hyvä syy ohjata nuorta etsivän nuorisotyön luo, jos nuorella ei ole varmuutta opiskelu- tai työpaikasta tai nuoren suunnitelmat ja tukiverkostot muuten vaikuttavat ohuilta. Aikalisätoiminnassa nuoren kanssa etsitään ratkaisuja esimerkiksi terveyteen ja hyvinvointiin, ihmissuhteisiin, yksinäisyyteen, opiskeluun, työhön, raha-asioihin ja asumiseen liittyen.

Palvelus päätynyt muulloin kuin kotiutumispäivänä (varusmiehet)

Sotilastapaturmista maksetut korvaukset yhteensä (milj. EUR)

9 Verkostoyhteistyötä työsuojelun tueksi valtiolla

Sari Virta, kehittämispäällikkö, T3 – Talous, tieto ja työelämä

Valtion Työelämäpalvelut tukee poikkihallinnollista ja ilmiölähtöistä kehittämistä ja valtio-organisaatioiden uudistumiskykyä. Verkostomainen, hallinnonala- ja virastorajat ylittävä kehittäminen on Työelämäpalvelujen työn ytimessä. Yksi verkostotyön muoto on valtion työsuojelun yhteistyöryhmän toiminnan tuki ja mahdollistaminen.

Valtiokonttori on tunnistanut yhdeksi vastuullisuustyönsä tavoitteeksi YK:n kestävä kehityksen tavoitteen 8: Ihmisarvoista työtä ja talouskasvua. Ihmisarvoisen työn yksi alatavoite on suojata työelämän oikeuksia ja taata turvallinen työympäristö kaikille. Tämä tavoite yhdistyy vahvasti työsuojelun perustehtävään. Työsuojelu on yhteistä, pitkäjänteistä työtä työntekijöiden hyvinvoinnin varmistamiseksi ja edistämiseksi.

Työsuojelun yhteistyöryhmä tukee valtion työsuojeluhenkilöstön verkostoitumista ja työsuojelun kehittämistä valtionhallinnon kokonaisuuden näkökulmasta. Yhteistyöryhmä valitaan vaaleilla valtion työsuojelutoimijoiden joukosta kahdeksi vuodeksi kerrallaan. Yhteistyöryhmässä toimii viisi työsuojelupäällikköä ja viisi työsuojeluvaltuutettua sekä kummankin roolin varajäsen. Lisäksi mukana ovat valtiovarainministeriön, valtion henkilöstöjärjestöjen ja Valtiokonttorin asiantuntijat.

Vuosien 2022–2023 teemoiksi yhteistyöryhmä valitsi *monipaikkaisuus ja työsuojelu* sekä *psykososiaalinen kuormitus*. Näitä käsiteltiin vuonna 2023 kahdessa striimatussa koko päivän verkkotilaisuudessa, joihin kutsuttiin valtion työsuojelutoimijoita jakamaan kokemuksia ja oppimaan lisää. Ilahduttavan moni osallistui yhdessä työsuojeluryhmänsä kanssa. Lisäksi lähetettiin kolme yhteistyöryhmän koostamaa uutiskirjettä, joihin koottiin valtion työsuojelun ajankohtaisia asioita ja vinkkejä.

Uusi, järjestyksessä viides työsuojelun yhteistyöryhmä aloitti toimintansa maaliskuussa 2024. Toiminnan tavoitteena on edelleen edistää hyvää ja kestävää työelämää ja jakaa parhaita käytäntöjä sen tukemiseksi valtionhallinnossa työsuojelun näkökulmasta. Yhteistyöryhmä kantaa merkittävää vastuuta siitä, että työsuojelu voi kehittyä yhä vaikuttavamaksi tekijäksi muun muassa valtion uusissa monitilatoimipisteissä, joissa lukuisat virastot jakavat yhteisiä työtiloja.

Kevään 2023
työsuojelupäivän osallistujia

yli 400

Syksyn 2023 työsuojelupäivän
osallistujatytytyväisyys (1-5)

4,2

Syksyn 2023
työsuojelupäivän osallistujia

591

Syksyn 2023 työsuojelupäivän
NPS-suosittelemisindeksi (-100 - 100)

61

Kuva: Tunnuslukuja vuoden 2023 työsuojelupäivistä.

10 Sosiaalinen vastuu

Sosiaalisella vastuulla tarkoitetaan Valtiokonttorin vastuuta vaikutuksista, joita viraston toiminnalla on eri ihmisille ja yhteisöille. Tässä luvussa kerrotaan vuonna 2023 laaditusta Valtiokonttorin toiminnallisesta tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmasta vuosille 2024–2026. Suunnitelman tavoitteena on viraston asiakkaiden tasa-arvoinen ja yhdenvertainen kohtelu.

Luvussa kerrotaan myös, miten Valtiokonttori huolehtii oman henkilöstönsä työhyvinvoinnista ja jaksamisesta. Lisäksi kerrotaan nuorten aikuisten työllistymisen tukemisesta.

Vastuullisen työnantajatoiminnan kuvauksessa viitataan monessa kohdassa Valtiokonttorin henkilöstölle vuosittain tehtävään työhyvinvointikyselyyn, jossa vastataan väittämiin asteikolla 1=täysin eri mieltä...5=täysin samaa mieltä. Vuonna 2023 kysely toteutettiin loka-marraskuussa ja sen vastausprosentti oli 82,7. Luvuissa 10.2–10.5 on nostettu esiin vastausten keskiarvoja.

Valtiokonttorin vuonna 2016 päivitetystä henkilöstöstrategiassa linjataan viraston keskeisiä henkilöstöperiaatteita ja luodaan niihin yhteistä tavoitetilaa. Vastuullisesta työnantajatoiminnasta on alla raportoitu henkilöstöstrategian tavoitealueiden mukaan.

10.1 Asiakkaiden tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Valtiokonttorissa laadittiin loppuvuoden 2023 aikana yhdenvertaisuuslain (1325/2014) 5 §:n mukainen [toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma vuosille 2024–2026](#). Se on kokonaisuus, jossa käsitellään tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden tavoitteellista edistämistä Valtiokonttorin ulkoisessa palveluntuotannossa ja viranomaistoiminnassa.

Suunnitelma syntyi Valtiokonttorin hallinnon sekä palvelutoimialojen yhteistyönä. Syksyn 2023 aikana toimialojen kanssa pidettiin 5 työpajaa, joissa tehtiin Valtiokonttorin palvelujen ja viranomaistoiminnan nykytilan arvio tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden näkökulmasta sekä määriteltiin kehittämiskohteita. Toimialatyöpajojen jälkeen pidettiin henkilöstötyöpaja, jossa kuka tahansa valtiokonttorilainen sai kommentoida luonnosta suunnitelmaan otettavista asioista.

Nykytilan arvioinnissa tunnistettiin yhteensä 14 tilannetta tai aihealuetta, joissa tasa-arvo- ja/tai yhdenvertaisuusasiat konkretisoituvat Valtiokonttorin palvelutuotannossa. Työpajojen osallistujia pyydettiin seuraavassa vaiheessa asettamaan aihealueet järjestykseen sen mukaan, kuinka tärkeäksi niiden kehittäminen koetaan. Tulosten perusteella Valtiokonttorin suunnitelman painopistealueiksi nousivat:

1. henkilöstön tietoisuus tasa-arvosta ja yhdenvertaisuudesta sekä niihin liittyvä osaaminen,
2. Valtiokonttorin tuottaman informaation selkeä rakenne ja kieliasu,
3. Valtiokonttorin palvelukyky eri kielillä,
4. verkkopalvelujen ja visuaalisen viestinnän saavutettavuus, sekä
5. selkeät linjaukset ja ohjeet lainsäädännön tulkintatilanteisiin.

Suunnitelman hyväksyminen käsiteltiin Valtiokonttorin johtoryhmässä (24.1.2024) sekä yhteistoimintakomiteassa (30.1.2024). Suunnitelman toimeenpano on käynnistynyt alkuvuonna 2024 Valtiokonttorin hallinnon ja palvelutoimialojen yhteistyönä.

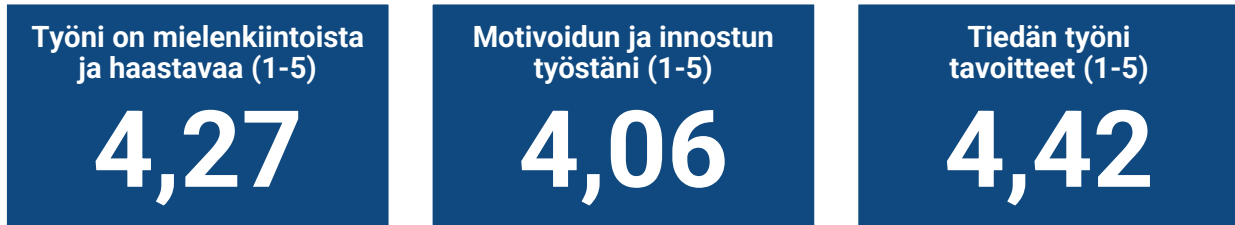
10.2 Merkityksellinen työ, mielekkäät tehtävät

Valtiokonttorin henkilöstöstrategiaan on kirjattu tavoite: ”Työmme sisältö ja tehtävien koettu mielekkäys on tärkeämpi kuin asema, jossa niitä tehdään.” Valtiokonttorin vuosittaisessa työhyvinvointikyselyssä henkilöstöä pyydetään ottamaan kantaa väittämään: ”Työni on mielenkiintoista ja haastavaa” asteikolla 1=täysin eri

mieltä...5=täysin samaa mieltä. Tulosten mukaan kokemus työn mielenkiintoisuudesta ja haastavuudesta on korkealla tasolla. Vuonna 2023 yhteensä 87 % vastaajista antoi väittämään vastauksen 4 tai 5.

Työtä ei kuitenkaan koeta liian haastavaksi (katso siitä luku 10.5). Henkilöstöä pyydetään myös vastaamaan väittämään: ”Motivoidun ja innostun työstäni.” Kokemus väittämän toteutumisesta on niin ikään korkealla tasolla. Vuonna 2023 vastaajista 79 % antoi väittämään vastauksen 4 tai 5.

Valtiokonttorin henkilöstöstrategian mukaan: ”Johtomme sitoutuu siihen, että työn tavoitteet ja sen tavoiteltu lopputulos ovat tekijöiden tiedossa.” Henkilöstöllä on kokemus, että tämä tavoitetila toteutuu. Vuonna 2023 yhteensä 91 % työhyvinvointikyselyn vastaajista antoi väittämälle ”Tiedän työni tavoitteet” arvon 4 tai 5.

Kuva: Valtiokonttorilaisten kokemus oman työn merkityksellisyydestä ja mielekkyydestä on korkealla tasolla.

10.3 Johtamisen osaaminen ja itsensä johtaminen

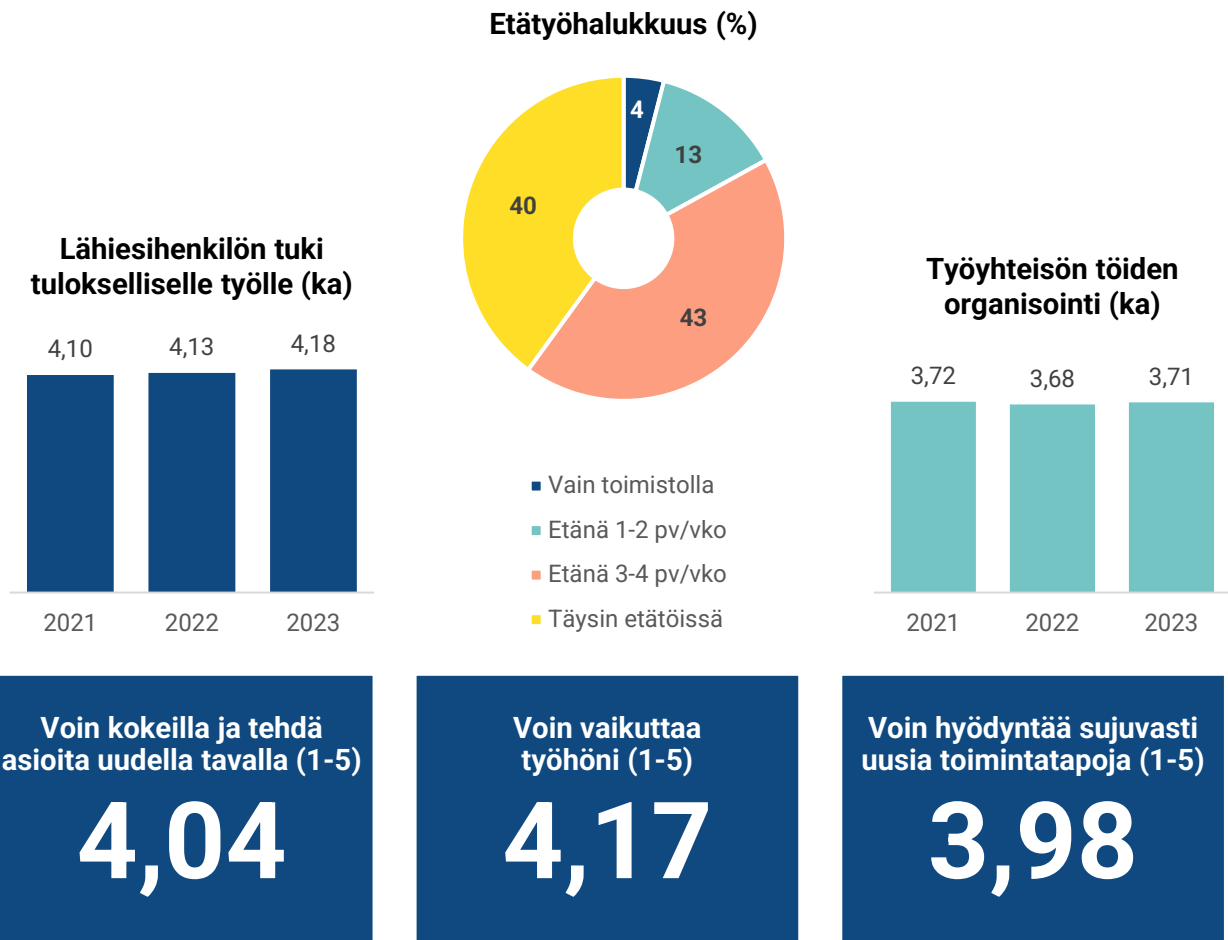
Valtiokonttorissa panostetaan esihenkilöiden johtamisosaamiseen. Valtiokonttorin jokainen uusi esihenkilö suorittaa esihenkilöiden perehdytyskokonaisuuden, joka antaa kattavan kuvan esihenkilötyön sisällöistä Valtiokonttorissa. Lisäksi käynnissä on juoksevasti esihenkilöiden työhönohjausryhmiä. Esihenkilöt voivat monipuolisesti käydä työssä onnistumista tukevissa koulutuksissa. Raportointivuonna ajankohtaisia aiheita olivat edelleen valmentava johtaminen sekä ”hybridijohtamisen” osaaminen tilanteessa, jossa suuri osa organisaatiosta tekee etätöitä. Esihenkilöt voivat myös pyytää työterveyshuollosta konsultaatioita tukemaan omaa työtänsä.

Vuosittaisessa työhyvinvointikyselyssä Valtiokonttorin henkilöstöä pyydetään ottamaan kantaa väittämään: ”Lähiesihenkilöni toiminta tukee minua tuloksellisen työn tekemisessä.” Kokemus esihenkilön tuesta on hyvällä tasolla. Vuonna 2023 yhteensä 82 % vastaajista antoi väittämään vastauksen 4 tai 5.

Esihenkilötyön onnistumisen mittari on myös, onko työt hyvin organisoitu. Henkilöstön kokemus tästä on kohtalaisen hyvä. Vuoden 2022 työhyvinvointikyselyssä 65 % vastaajista antoi vastauksen 4 tai 5 väittämään: ”Esihenkilöt ovat onnistuneet työyhteisöni töiden organisoinnissa.”

Valtiokonttorin henkilöstöstrategiaan on kirjattu: ”Me kaikki olemme vastuussa tehtävienne tekemisestä ja aikaansaannostemme laadusta.” Virastossa luotetaan henkilöstön kykyyn johtaa omaa työtään. Siitä on osoituksena salliva suhtautuminen etätöihin. Henkilöstön etätöhalukkuus on korkea. Syksyn 2023 työhyvinvointikyselyssä 83 % (v. 2022 78 %) vastaajista toivoi voivansa tehdä vähintään 3 päivää viikossa etätöitä.

Itsensä johtamisen edellytys on, että henkilöstö tuntee voivansa vaikuttaa oman työn toteutukseen sekä tavoitteiden saavuttamisen keinoin. Kokemus tästä on Valtiokonttorissa hyvä. Alla on aihepiiriin liittyviä vastausten keskiarvoja vuoden 2023 työhyvinvointikyselystä.

Kuva: Valtiokonttorilaiset kokevat, että omaan työhön voi vaikuttaa ja työssä voi kokeilla ja hyödyntää uusia toimintatapoja.

10.4 Osaaminen ja sen kehittäminen

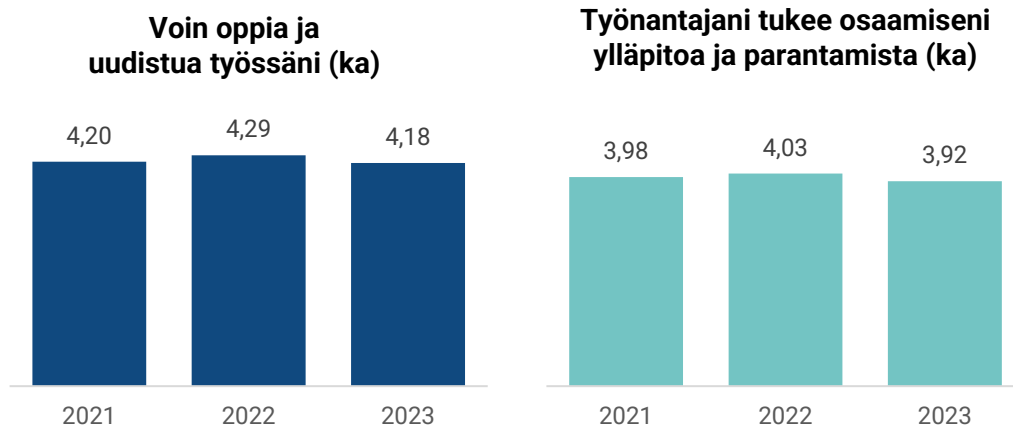
Henkilöstön osaamisen kehittämisellä tarkoitetaan toimintaa, joka ylläpitää ja lisää henkilöstön työhön liittyvää pätevyyttä. Valtiokonttori työnantajana pitää tärkeänä henkilöstön kehittämiseen liittyviä toimia. Valtiokonttorissa käydään esihenkilöiden ja alaisten väliset osaamisen kehittämiskeskustelut joka vuosi syksyisin. Keskusteluissa asetetaan tavoitteet seuraavan vuoden osaamisen kehittämiseksi. Henkilöstön on mahdollista kehittää omaa osaamistaan työnantajan tukemana erilaisissa koulutuksissa niin Valtiokonttorin sisä- kuin ulkopuolella.

Valtiokonttori suhtautuu myönteisesti henkilökiertoon, jossa virkahenkilö kasvattaa osaamistaan työskentelemällä määräajan toisessa virastossa. Myös opintovapaisiin sekä opintojen takia lyhennettyyn työaikaan suhtaudutaan myönteisesti.

Valtiokonttorilaisten kokemus mahdollisuudesta oppia ja uudistua työssä on hyvä. Vuosittaisessa työhyvinvointikyselyssä henkilöstöä pyydetään ottamaan kantaa väittämään ”Voin oppia ja uudistua työssäni”. Vuonna 2023 yhteensä 85 % vastaajista antoi väittämään vastauksen 4 tai 5.

Myös väittämä ”Työnantajani tukee osaamiseni ylläpitoa ja parantamista henkilöstökoulutuksella ja/tai muilla tavoin” sai valtiokonttorilaisilta hyvät arviot vuoden 2023 työhyvinvointikyselyssä. Vastaajista 72 % antoi väittämään vastauksen 4 tai 5.

Valtiokonttori pyrkii työnantajana tarjoamaan kehittymisen mahdollisuuksia työuransa alku- tai muutosvaiheessa oleville henkilöille. He antavat myös merkittävän panoksen viraston tulostavoitteiden saavuttamiseen. Valtiokonttori tarjoaa mahdollisuuksien mukaan palvelupaikkoja siviilipalvelusmiehille ja harjoittelu- paikkoja opiskelijoille. Vuoden 2023 aikana Valtiokonttorissa työskenteli 10 siviilipalvelusmiestä, 11 korkeakouluharjoittelijaa ja yksi TET-harjoittelija.

10.5 Terveys ja hyvä työkuunto

Valtiokonttori huolehtii työntekijöidensä terveydestä ja hyvästä työkuunnosta monilla eri keinoilla.

Henkilöstön käytettävissä ovat lakisääteistä minimitasoa laajemmat työterveyshuollon palvelut. Sairauspoissaolot pysyivät raportointivuonna alhaisella tasolla. Lyhyitä, 1–3 päivän sairauspoissaoloja oli keskimäärin 2,7 päivää/henkilötyövuosi. Pitkiä, yli kolmen päivän sairauspoissaoloja oli vuonna 2023 jokaista tehtyä henkilötyövuotta kohden 2 päivää.

Virastossa noudatetaan Varhaisen tuen toimintamallia, jonka tavoitteena on ennakoivasti tukea, havainnoida ja ottaa puheeksi henkilöstön työkykyyn liittyviä asioita sekä reagoida esimerkiksi toistuviin sairauspoissaoloihin rakentavalla ja töihin paluuta tukevalla tavalla. Esihenkilöt saavat koulutusta toimintamallin käyttöön.

Henkilöstön käytössä on työasemalle asennettava taukoliikuntaohjelma, joka muistuttaa taukoliikunnasta sopivin väliajoin. Kun laaja etätyö on koronapandemian jälkeen jatkunut, henkilöstö on voinut jatkaa työnantajan tarjoamien isojen näyttöjen, näppäimistöjen ja hiirten käyttöä etätyöpisteessä. Tavoitteena on etätyöpisteiden hyvä ergonomia. Ergonomiaohjeet on julkaistu Valtiokonttorin intranetissä.

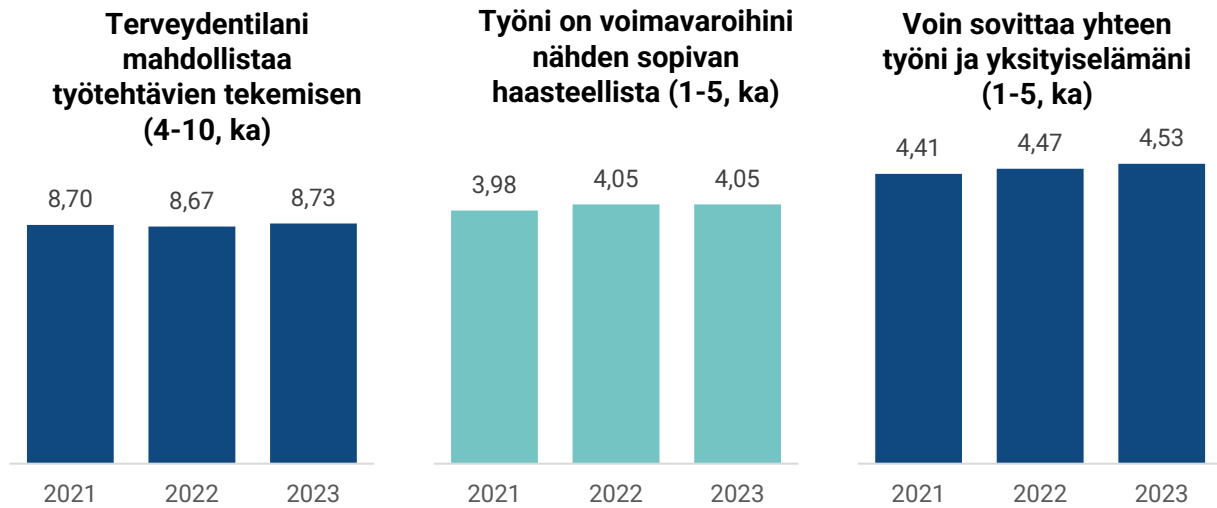
Vuonna 2023 Valtiokonttori tuki henkilökunnan liikunta- ja harrastustoimintaa 200 euron henkilökohtaisella liikunta-, kulttuuri- ja hierontasaldolla: 100 euroa keväällä ja 100 euroa syksyllä. Liikunnan muodoista Valtiokonttori tukee muun muassa salibandya sekä viraston joukkueiden osallistumista eri liikuntatapahtumiin. Henkilökunnan harrastuskerhot saavat myös toiminnalleen tukea. Valtiokonttorissa on virkistystoimikunta, joka järjestää valtiokonttorilaisille keväisin ja syksyisin virkistysiltapäivän ja joulun alla yhteiset pikkujoulut.

Valtiokonttorin toimitilat tukevat työmatkapyöräilyä, -juoksua ja -kävelyä. Viraston tiloissa on pyörävarasto sekä toimivat suihku- ja pukeutumistilat. Toimitiloissa on myös kuntosali sekä liikuntatila henkilöstön käyttöön. Vuonna 2023 Valtiokonttori osallistui pyöräilyn valtakunnalliseen kilometrikisaan. Viraston 17 henkilön pyöräilyjoukkue polki kesän aikana yhteensä 19 508 kilometriä.

Suurin osa valtiokonttorilaisista koki terveytensä ja työkuuntensa hyväksi. Henkilöstöä pyydettiin työhyvinvointikyselyssä arvioimaan kouluasteikolla 4–10, miten hyvin nykyinen terveydentila (fyysinen ja psyykinen) mahdollistaa työtehtävien tekemisen. Vuoden 2023 vastauksissa 90 % valtiokonttorilaisista antoi arvostuksensa 8 tai enemmän.

Psyykkiseen jaksamiseen liittyen henkilöstöä pyydetään ottamaan kantaa väittämään: "Työni on voimavaroihini nähden sopivan haasteellista." Vuonna 2023 vastaajista 80 % antoi väittämään vastauksen 4 tai 5 asteikolla 1=täysin eri mieltä... 5=täysin samaa mieltä.

Mahdollisuus yhteensovittaa työ- ja yksityiselämä toimivalla tavalla on olennainen osa henkilön työhyvinvointia. Vuoden 2023 työhyvinvointikyselyssä henkilöstö otti kantaa väittämään "Voin sovittaa yhteen työni ja yksityiselämäni". Vastaajista 93 % antoi vastaukseksi 4 tai 5.

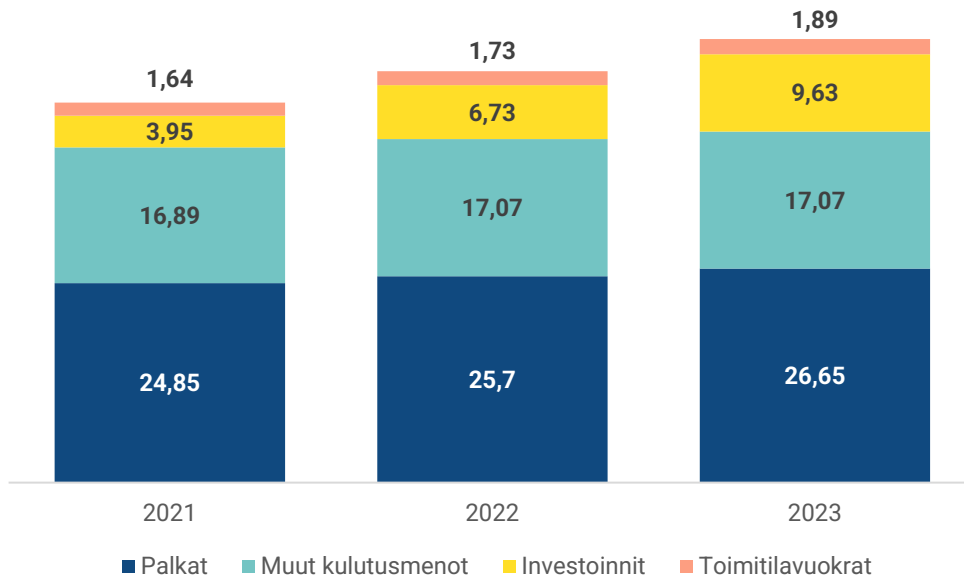
11 Valtiokonttorin vastuullinen taloudenpito

11.1 Taloudenpidon jatkuvat menetelmät

Ennustemenettelyllä pidetään talous hallinnassa

Valtiokonttorissa laaditaan vuosittain sisäinen budjetti viraston toimintamenoista. Budjetti perustuu maksullisen toiminnan tuloarvioon sekä viraston tehtävien hoitoon myönnettyihin määrärahoihin.

Valtiokonttorin menojen kehitys (milj. EUR)

Valtiokonttorin toimintamäärärahat on sisäisellä budjetilla osoitettu viraston toimialojen käyttöön. Toimialat on esitelty raportin luvussa 2.1. Toimialat laativat yksityiskohtaiset budjettinsa ja vastaavat osaltaan sisäisen budjetin toteutumisesta ja siitä, että sisäistä budjettia ei ylitetä.

Valtiokonttorissa ennustetaan viraston sisäisen budjetin toteutumista eli toimintamäärärahojen riittävyyttä neljä kertaa vuodessa: maaliskuussa, kesäkuussa, syyskuussa ja marraskuussa. Ennustemenettely toteutetaan Valtiokonttorin Talous-yksikön vetovastuulla. Nimetyt talousvastaavat tukevat toimialoja määrärahan ennustamisessa. Toimialan ennuste ja siihen liittyvä analyysi käsitellään toimialan johdon kanssa. Tämän jälkeen toimialojen ennusteista kootaan virastotason ennuste ja analyysi, joka käsitellään Valtiokonttorin johtoryhmässä.

Säännöllisen ennustamisen tavoitteena on varmistaa, ettei Valtiokonttori toiminnassaan ylitä sille osoitettua toimintamäärärahaa. Lisäksi ennustemenettelyssä voidaan kohdentaa vuoden sisällä määrärahaa sellaisiin tarpeelliseksi katsottuihin kohteisiin, joita ei sisäisessä budjetissa ole sen laatimishetkellä osattu huomioida. Ennustemenettelyssä on mahdollisuus tehdä talouteen korjaavia toimenpiteitä ja reagoida havaittuihin muutoksiin riittävän ajoissa. Yhtä kaikki, ennustemenettelyn tavoitteena on, että Valtiokonttorin johtaminen perustuu yhtenäiseen, analysoituun ja ajantasaiseen tilannekuvaan viraston taloudesta.

Investointien johtaminen

Valtiokonttorin investointibudjetointi on keskitetty. Investointien tekemiseen haetaan määrärahan irrotusta joko toimialajohtajalta tai Valtiokonttorin johtoryhmältä riippuen investoinnin arvosta. Irrotusmenettelyn tavoitteena on, että:

- investoinnit ovat suunnitelmallisia,
- investointien käsittely on yhdenmukainen koko virastossa, ja
- Valtiokonttorin määrärahojen käyttöä voidaan asettaa eri kohteiden välillä tärkeysjärjestykseen.

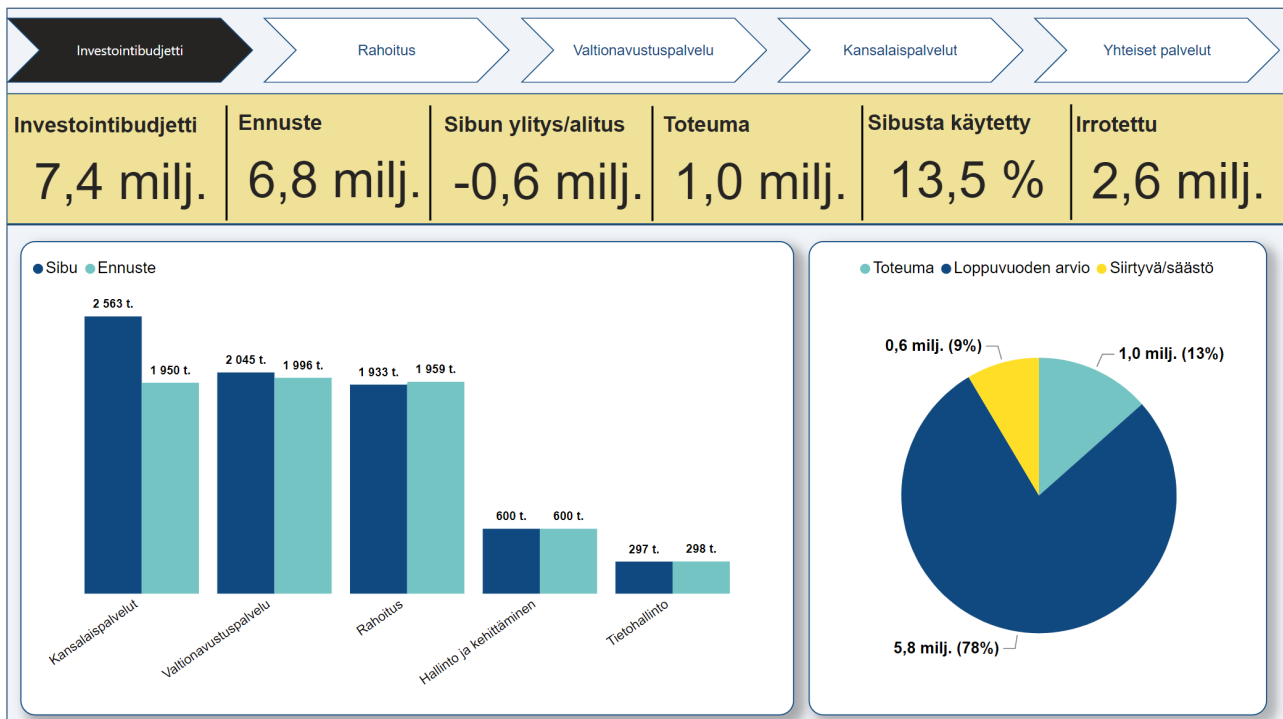
Vuonna 2023 investointibudjettiin oli varattu määrärahaa 10,3 M€ Valtiokonttorin toimintamenoista, josta investointeja toteutui 8,7 M€ edestä. Valtiokonttorin suurimmat investoinnit liittyivät Valtionavustuspalvelujen tietojärjestelmään, Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelman (RRP) tietojärjestelmäkehitykseen, Kansalaispalvelujen digitaalisen palveluympäristön kehittämiseen sekä lainojenhallinnan tietojärjestelmän uudistamiseen.

Merkittävien investointien tekeminen organisoidaan Valtiokonttorissa projekteiksi. Projekteilla on ennalta suunnitellut tavoitteet, budjetti ja aikataulu. Valtiokonttorin johtoryhmä seuraa projektien edistymistä kolme kertaa vuodessa sille laadittavan raportin avulla: tammikuussa, huhtikuussa ja syyskuussa. Projektiseurannan tavoitteena on varmistaa, että irrotetuilla määrärahoilla saavutetaan niillä tavoiteltavat tulokset.

Monipuolinen raportointi tekee taloudenpidon näkyväksi

Vuoden 2023 aikana Valtiokonttorissa toteutettiin viraston yhteiseen käyttöön useita uudenlaisia, taloustilannetta kuvaavia PowerBI-raportteja. Niiden tarkoitus on tuoda taloustiedot laajasti ja moniulotteisesti näkyville ja valtiokonttorilaisten ulottuville päätöksentekoa tukemaan.

Keskeisiä talouden PowerBI-raportteja ovat esimerkiksi investointibudjetin ennusteraportti, virastotason sekä toimialojen ennusteraportit, sisäisen IT-palvelutuotannon ennusteraportti sekä www-sivustojen ylläpitomenojen ennusteraportti.

Kuva: Vuoden 2024 investointibudjetin PowerBI-raportin yleisnäkymä (kuva otettu 2.4.2024)

11.2 Toiminnan tuottavuuden parantaminen

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelma julkaistiin kesäkuussa 2023. Samassa kuussa valtiovarainministeriö pyysi hallinnonalansa virastoja arvioimaan hallitusohjelman kirjauksia muun muassa sen sisältämän tuottavuusohjelman näkökulmasta. Ministeriö pyysi kokoamaan näkemyksen siitä, mitä toimenpiteitä

säästöjen aikaansaaminen edellyttäisi, jos virastoon kohdistuisi viiden prosentin (5 %) toimintamenojen säästövaatimus.

Marraskuussa 2023 valtiovarainministeriö pyysi hallinnonalansa virastoja laatimaan alustavan suunnitelman säästöjen toteuttamiseksi viraston toimintamomentilta 7 % suuruisena vuonna 2027.

Valtiokonttori laati vastauksen molempiin pyyntöihin. Viraston toiminnot käytiin huolellisesti läpi säästömahdollisuuksien näkökulmasta. Potentiaalisia tulevia säästökohteita löydettiin esimerkiksi toimitilakustannuksista sekä tietyistä tieto- ja viestintäteknologiaan liittyvistä kustannuksista. Vuoden 2024 aikana on tarkoitus edistää tuottavuutta käymällä menosuunnitelmat entistä tarkemmin läpi.

11.3 Selkeä näkymä Valtiokonttorin hankintasopimuksiin

Valtiokonttorissa panostettiin vuonna 2023 viraston sopimushallinnan kehittämiseen. Sopimushallinnan kehittämisprojektissa:

- Inventoitiin Valtiokonttorin voimassa olevat hankintasopimukset.
- Tunnistettiin sopimusten omistajat ja vastuuhenkilöt Valtiokonttorissa.
- Kuvattiin sopimushallinnan menettelyt ja käytiin ne läpi vastuuhenkilöiden kanssa.
- Vietiin puuttuvat sopimukset ja niihin liittyvät hankinta-asiakirjat asianhallintajärjestelmään.
- Valmisteltiin Handi-sopimushallintajärjestelmän käyttöönottoa.
- Valmisteltiin uusia sopimusten mallipohjia.

Sopimushallinnan kehittämisen tavoitteena on, että kaikki Valtiokonttorin hankintasopimukset hankintadokumentteineen ovat asianhallintajärjestelmässä, ne löytyvät helposti ja ovat kaikkien niitä tarvitsevien käytettävissä.

Tavoitteena on myös varmistaa, että:

- Valtiokonttorin hankinnat perustuvat voimassa oleviin sopimuksiin.
- Hankinnat vastaavat sopimusten sisältöä.
- Sopimuksia päivitetään tarpeen tullen, jos hankinnan tarpeet muuttuvat.
- Uusia kilpailutuksia ryhdytään tekemään hyvissä ajoin – sopimushallintajärjestelmä hälyttää sopimuksen voimassaolon päättymisestä sekä siitä, että sopimuksen enimmäisarvo on täyttymässä.
- Valtiokonttori tuntee tarkasti toimittajat, joiden kanssa virasto on sopimussuhteessa varmistaen, että ne ovat hoitaneet yhteiskunnalliset velvoitteensa.

Sopimustenhallinnan on tarkoitus tuoda suunnitelmallisuutta Valtiokonttorin taloudenpitoon ja näkyvyyttä viraston hankintatoimeen. Se luo myös mahdollisuuksia parantaa sopimuksiin liittyvää budjetointitarkkuutta.

Sopimushallinnan kehittäminen jatkuu vuonna 2024. Kehittämistyön tehtäväkokonaisuuksia ovat muun muassa:

- Handi-sopimushallintajärjestelmän viimeistely, joka sisältää esimerkiksi toteutuneiden laskujen kohdentamisen sopimuksiin niiden enimmäisarvon täyttymisen seuraamiseksi.
- Sopimushallinnan PowerBI-raportoinnin toteuttaminen ja siihen liittyvä koulutus.
- Hankinta- ja sopimusasiakirjoihin liittyvän asianhallinnan ja sähköisen säilyttämisen koulutus.
- Koulutukset sopimushallinnan menettelyistä ja tehtävärooleista.

12 Ympäristövastuu

12.1 Energia ja vesi

Valtiokonttorin käytössä oli raportointivuonna toimitiloja seuraavasti: toimistotilat 3987 m², arkistot 1908,5 m², asiakaspalvelutilat 160,5 m² ja muut tilat 291,5 m², yhteensä 6347,5 m². Toimistotilojen määrä oli 11,2 m² / henkilötyövuosi.

Senaatti-kiinteistöjen tietojen mukaan kaukolämpö ja -jäähdytys Valtiokonttorin Sörnäisten rantatie 13 toimiloihin tuotettiin raportointivuonna 100 % uusiutuvista lähteistä ja tuotannon päästökerroin oli 0 g CO₂/kWh.

Valtiokonttorin sähkönkulutus Sörnäisten rantatie 13 toimitalossa oli vuonna 2023 yhteensä 111 752 kWh. Tietojen mukaan kulutus väheni edellisvuodesta noin 11 %. Luvussa on mukana Valtiokonttorin tiloissa käytetty sähkö (valaistus, tietokoneet, näytöt yms.).

Sörnäisten rantatie 13 toimitalon (Valtiokonttori sekä Patentti- ja rekisterihallitus yhdessä) kiinteistösähkön kulutus oli vuonna 2023 yhteensä 794 000 kWh. Kiinteistösähkön kulutus väheni edellisvuodesta noin 16 %. Kiinteistösähkössä ovat mukana ilmanvaihtokoneet, hissit ja muu yhteinen sähkönkulutus.

Iso osa sähkönkulutuksen vähentymisestä johtunee loppuvuodesta 2022 yhdessä Senaatti-kiinteistöjen kanssa toteutetuista energiatehokkuustoimenpiteistä:

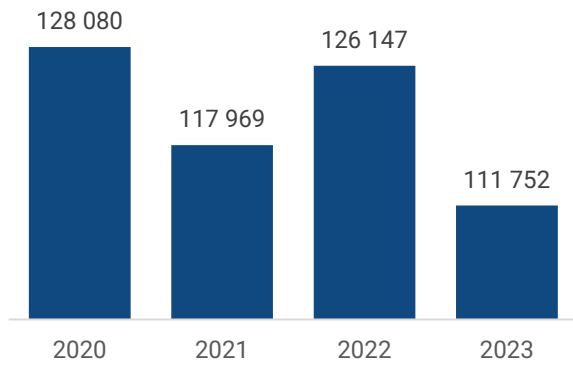
- toimistotilojen valaistuksen aikakatkaisun varhaistaminen,
- ulkomainosvalojen yökäytön lopettaminen ja
- säädöt toimitalon ilmanvaihtoon.

Hansel Oy:ltä saatujen tietojen mukaan valtion sähkönhankinnassa tehtiin vuonna 2023 suuri muutos, kun ostosähkön painopiste siirtyi uusiutuvasta sähköstä fossiilivapaaseen sähköön. Ydinvoiman osuus valtiolle ostetun sähkön energianlähteenä kasvoi huomattavaksi. Pääasiallisena syynä muutokseen olivat kustannussäästöt. Muutos ei vaikuttanut valtion ostaman sähkön päästökertoimeen, joka oli edelleen 0 gCO₂/kWh.

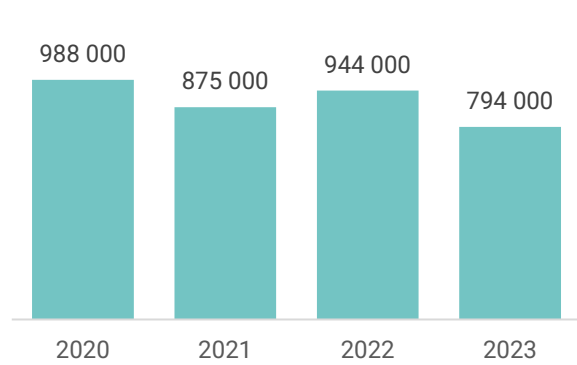
Merkittävä osa Valtiokonttorin sähkönkulutuksesta syntyy datakeskuksissa, joiden palvelinkoneiden avulla Valtiokonttorin tietojärjestelmiä käytetään. Raportointitietojen mukaan Valtiokonttorin on-premises-konesalipalvelujen tuottaja käytti raportointivuonna 99 % uusiutuvaa sähköä. Valtiokonttori hankki pilvipalvelukapasiteettia kahdesta eri konesalista. Niiden käyttämän sähkön energialähteistä ei vielä ole saatavilla tarkkaa raportointitietoa. Pilvipalvelinsaleista toisessa on äskettäin siirrytty polttomoottorigeneraattoreista akkuihin varavoiman tuottamisessa. Toisen salin kehittämiskohteena on biopolttoaineen käytön lisääminen varavoiman tuotannossa.

Sörnäisten rantatie 13 toimitalon (Valtiokonttori sekä Patentti- ja rekisterihallitus yhdessä) vedenkulutus vuonna 2023 oli yhteensä 2 330 000 litraa. Vedenkulutus kasvoi edellisvuodesta noin 19 %. Yksi selitys kasvulle on, että vuosi 2023 oli vapaa mittavista koronarajoituksista, siinä missä vuonna 2022 rajoituksia oli vielä voimassa osan aikaa vuodesta. Rajoitusten poistuminen oli omiaan lisäämään konttorilla tehtävää työtä.

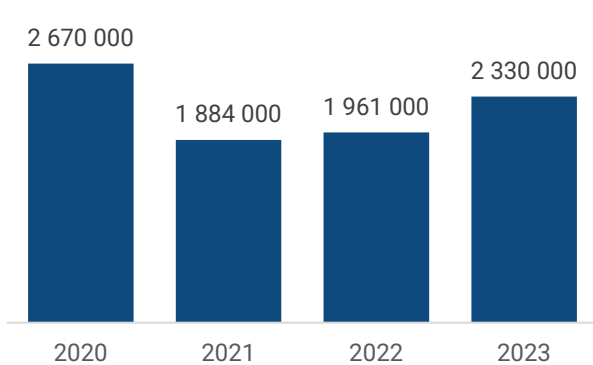
**Valtiokonttorin sähkönkulutus,
Sörnäisten rantatie 13 (kWh)**

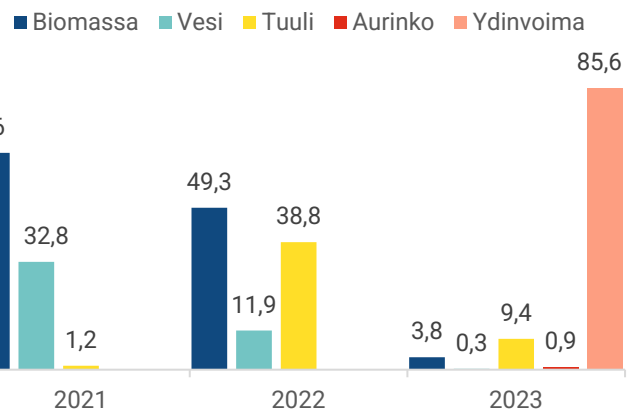
**Sörnäisten rantatie 13,
kiinteistösähkön kulutus (kWh)**

**Sörnäisten rantatie 13,
vedenkulutus (ltr)**

Valtion ostosähkön energialähteet (%)

12.2 Liikkuminen

Valtiokonttorin 1.1.2023 voimaan tulleessa matkustusohjeessa todetaan: ”Valtiokonttorin tavoitteena on vähentää matkustamisen ympäristökuormitusta hyvin harkitulla matkustamisella ja etäyhteyksien hyödyntämisellä.”

Valtiokonttorin henkilökunta teki vuonna 2023 yhteensä 231 yhdensuuntaista lentomatkaa (vrt. 190 lentoa vuonna 2022), joista kertyi 362 820 lennettyä henkilökilometriä. Lennettyjen henkilökilometriä (hkm) määrä kasvoi edellisvuodesta vajaat 104 000 hkm eli 40 %. Virastossa on keskusteltu siitä, tuleeko lentomatkustaminen koronapandemian jälkeen palaamaan aiemmalle tasolle. Keskustelussa on esitetty, että esimerkiksi uusien asiakas- ja kumppanuussuhteiden muodostamisessa etäyhteys ei välttämättä ole tehokkain väline luottamuksen rakentamiseen. Henkilökohtaisia kontaktejakin tarvitaan, mikä tulee jatkossakin edellyttämään jonkin verran lentämistä.

Valtiokonttorin sopimusmatkatoimiston mukaan vuoden 2023 lentomatkustamisesta aiheutuneet kasvihuonekaasupäästöt olivat 68 600 kg CO₂-ekvivalenttia. WWF:n Green Office -laskurin mukaan päästöt olivat 61 000 kg CO₂-ekvivalenttia.

Kotimaassa Valtiokonttorin henkilöstö teki vuonna 2023 yhteensä 12 yhdensuuntaista lentomatkaa. Niistä kertyi lennettyjä henkilökilometrejä 6 146.

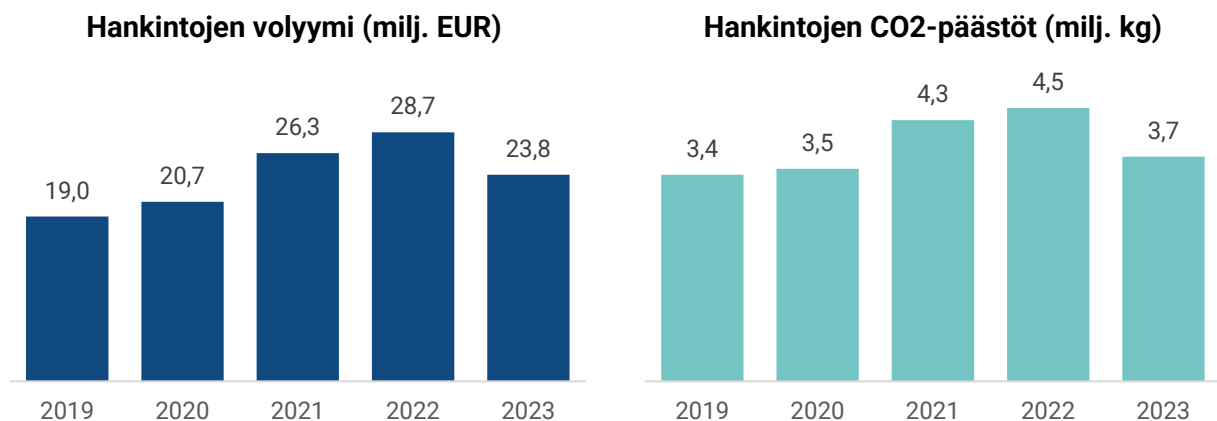
Valtiokonttorin henkilökunta teki vuonna 2023 työhön liittyviä junamatkoja yhteensä 21 749 henkilökilometriä. VR:n mukaan kaikki Suomessa tehdyt matkustajajunamatkat ovat hiilineutraaleja.

Valtiokonttorin käytössä on yksi virka-auto. Sillä ajettiin vuonna 2023 yhteensä 8 450 kilometriä. Autoon tankattu polttoaine ei ole uusiutuvaa dieseliä, koska auton valmistaja ei hyväksy sitä kyseiseen automalliin.

12.3 Hankinnat

Hansel Oy:n Hankintapulssi-palvelun mukaan Valtiokonttorin hankintojen hiilijalanjälki oli vuonna 2023 yhteensä 3 740 000 kg CO₂-ekvivalenttia. Määrä laski edellisvuodesta 900 000 kg CO₂-ekvivalenttia. Hiilijalanjäljen laskenta perustuu Valtiokonttorin ostolaskuihin sekä Suomen ympäristökeskuksen kehittämään laskentamalliin (SYKEra 15/2019).

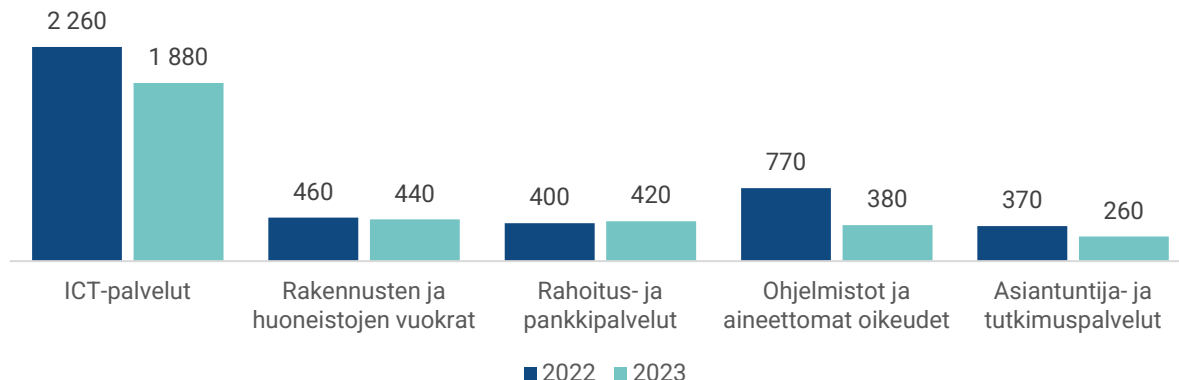

Hankintapulssin tietojen mukaan Valtiokonttorin hankintojen CO₂-päästöt vähenivät vuonna 2023 verrattuna edellisvuoteen. Lasku näyttää johtuneen enimmäkseen hankintojen euromääräisen volyymin laskusta. Valtiokonttorin tulevaisuudentavoitteena on saada kerättyä nykyistä tarkempaa tietoa hankintojen CO₂-päästöistä sekä etsiä toimivia keinoja päästöjen vähentämiseksi.

Hankintapulssin mukaan suurimmat CO₂-päästöt syntyivät vuonna 2023 seuraavista tuote-/palveluryhmistä:

1. ICT-palvelut
2. Rakennusten ja huoneistojen vuokrat
3. Rahoitus- ja pankkipalvelut
4. Ohjelmistot ja aineettomat oikeudet
5. Asiantuntija- ja tutkimuspalvelut.

Hankintojen tuote-/palveluryhmien päästöt 2022-2023 (tonnia)

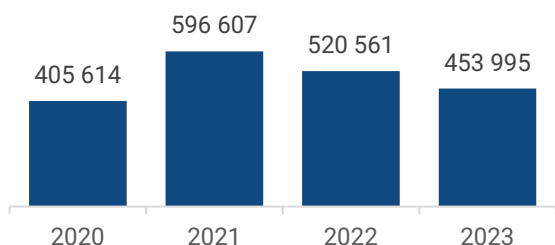

12.4 Digitalisaation vaikutuksia

Viime vuosina Valtiokonttori on määrätietoisesti muuttanut toimintaansa digitaaliseksi, pois tulostamisesta ja asioiden käsittelystä paperilla. Olennainen osa muutosta on siirtyminen paperisesta asiakirjojen säilyttämisestä sähköiseen säilyttämiseen. Alla olevassa graafissa on tietoja sähköisesti tallennetuista uusista asiakirjoista viimeiseltä neljältä vuodelta, jolloin digisiirtymä on ollut tehokkaimmillaan.

Tarkkoja tietoja sähköisen säilyttämisen tuottamasta paperinsäästöistä ei saada. Yksi asiakirja voi sisältää useita dokumentteja ja dokumenteissa voi olla useita sivuja. Nämä ovat kuitenkin tietoja, joita järjestelmästä ei tarkasti saada raportoitua. Arvioita voidaan kuitenkin tehdä. Alla on laskelma siitä, mikä on ollut sähköisen säilyttämisen paperisäästö vuosina 2020–2023 sen mukaan, onko tallennetun asiakirjan sivumäärä keskimäärin 1, 2, 5 tai 10 sivua.

Sähköiseen säilytykseen viedyt uudet asiakirjat

Paperin säästöarvio vuosina 2020-2023 asiakirjojen sivumäärän mukaan (milj. liuskaa)

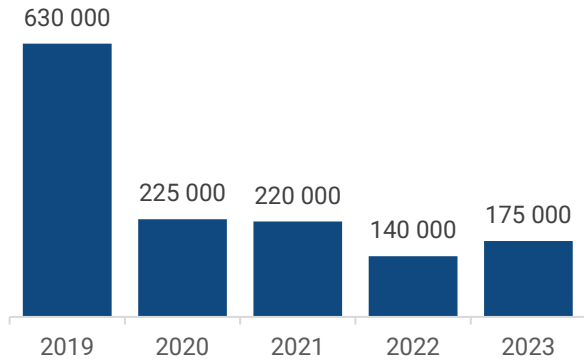

Laskelmaa voi konkretisoida [Metsäteollisuus ry:n tiedolla](#), jonka mukaan yhden tenniskentän kokoisen harvennusalueen puista (korkeus noin 15 metriä) saadaan 100 000 liuskaa A4-paperia. Jos jokainen Valtiokonttorissa sähköisesti säilytetty asiakirja on sisältänyt keskimäärin 5 sivua, on sillä säästetty vajaan 100 tenniskentän harvennushakkuuta vastaava määrä paperia.

Green Office -toiminnassa Valtiokonttori seuraa sisään ostettavan A4-paperin määrää. Vuonna 2023 Valtiokonttoriin ostetun paperin määrä lisääntyi edellisvuodesta 35 000 liuskalla ja oli 175 000 liuskaa. Kaikki sisään ostettu A4-paperi oli hiilineutraalia paperia.

Toimistolla käytettävän paperin lisäksi Valtiokonttori tulostutti päätöksiä ja kirjeitä ulkoiselta palveluntuottajalta ostettavan kuoritus- ja postituspalvelun kautta. Posti Messagingiltä saadut tiedot kertovat osaltaan Valtiokonttorin toiminnan digitalisaatioasteesta. Tietojen mukaan Valtiokonttorin lähettämien päätösten ja muiden kirjeiden sähköisyysaste vuonna 2022 ja 2023 oli vajaat 14 %.

Ostettu A4-paperi (liuskaa)

Päätösten ja kirjeiden digitalisaatio

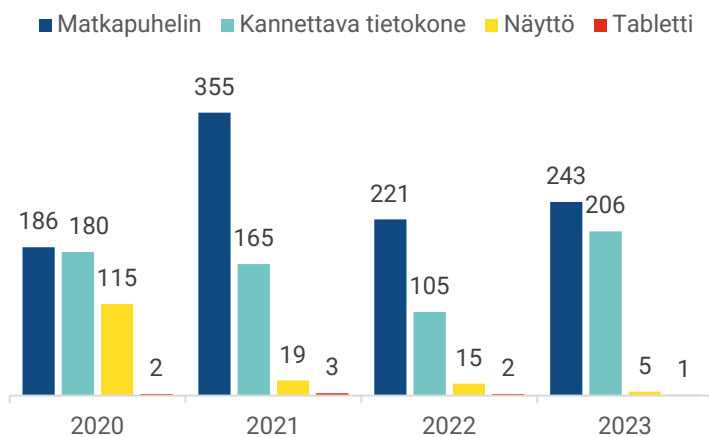
Toistaiseksi asiakirjojen sähköinen käsittely ja säilyttäminen ei ole vähentänyt paperin kuljettamisen tiheyttä Valtiokonttorissa ja sidosorganisaatioiden kanssa. Autokuriiri kulkee Valtiokonttorin toimitilojen, päätearkiston, vakuutusosaston ja tapaturma-asioiden muutoksenhakulautakunnan välillä kahdesti viikossa.

Myöskään Valtiokonttorin lämmitetyn arkistotilan määrä ei toistaiseksi ole digitalisaation seurauksena vähentynyt. Viraston käytössä oli raportointivuonna arkistotilaa 1908,5 m².

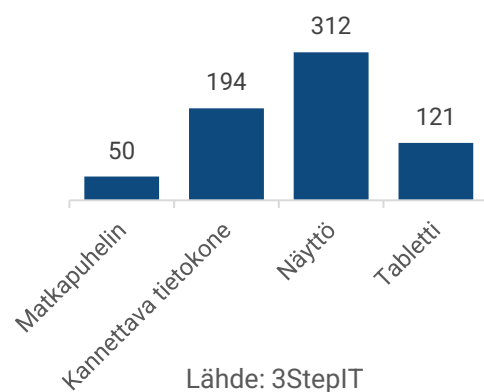
Digitalisaatio ja nykyinen työelämä muutenkin edellyttävät ICT-laitteiden käyttöä. Valtiokonttori seuraa neljän yleisen laitetyyppin hankintamääriä: matkapuhelimet, kannettavat tietokoneet, tietokoneen näytöt sekä tablettitietokoneet. Vuonna 2023 näitä laitteita hankittiin Valtiokonttorin käyttöön yhteensä 455. Valtorin sopimus-toimittajan 3StepIT:n tietojen mukaan laitteiden tuotannosta aiheutuneet päästöt olivat noin 54 000 kg CO₂-ekvivalenttia. Alla on kuvaaja Valtiokonttoriin vuosina 2020–2023 hankituista ICT-laitteista sekä laitteiden tuotannon ominaispäästöistä.

Valtionhallinnon käytöstä leasing-kauden jälkeen poistuvien tietokoneiden uudelleenkäyttö- ja kierrätysaste on korkea. Valtorin sopimus-toimittajan 3StepIT:n tuottaman raportin mukaan vuonna 2023 käytöstä poistuneista 12 586 kannettavasta tietokoneesta 98 % (12 346 kpl) luokiteltiin toimiviksi ja myytiin uusille asiakkaille. Loput (240 kpl) menivät kierrätykseen. Valtionhallinnon käytöstä poistuvien älypuhelimien uudelleenkäyttö- ja/tai kierrätysasteesta ei vielä ole saatavilla raportointitietoa.

Uudet ICT-laitteet (kpl)

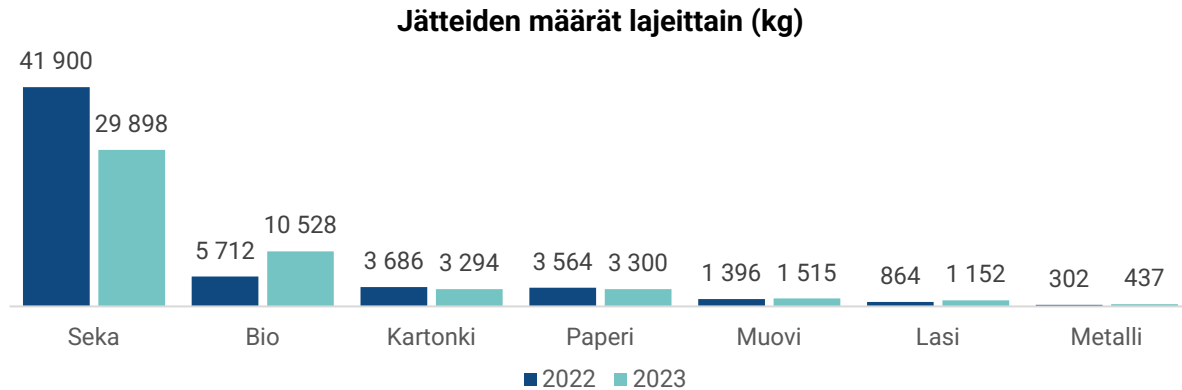

Laitteen valmistuksen CO₂-päästöt (kg)

12.5 Jätteet

Sörnäisten rantatie 13 toimitalon (Valtiokonttori sekä Patentti- ja rekisterihallitus yhdessä) jätteiden määrät vuosina 2022–2023 on kuvattu oheisessa kaaviossa. Tiedot perustuvat Lassila & Tikanoja -yhtiön tuottamaan raporttiin. Painon mukaan mitattuna kierrätetyn jätteen osuus kaikesta syntyneestä jätteestä oli raportointivuonna 40 %.

Valtiokonttorin Ekoryhmä järjesti alkuvuonna 2023 viraston koko henkilöstölle suunnatun Studia Generalia -luennon jätteiden lajittelun tärkeydestä. Puhujana oli ympäristöasiantuntija Anu Hakala Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskuksesta. Lisäksi Ekoryhmä järjesti Valtiohallituksen toimitiloissa keväällä 2023 Kiertotalouskarkki-kampanjan: kun lajitteli jätteensä oikein, sai makean palkinnon. Koulutuksen ja kampanjan jälkeen etenkin muovin lajittelu oikeaan astiaan parani havaintojen mukaan toimitiloissa selvästi.

Valtiokonttorin järjestämän Valtio Expo -messutapahtuman teema vuonna 2023 oli *Kestävä ja kannatteleva julkishallinto*. Teema näkyi järjestelyissä seuraavasti:

- ▶ kestävyysaiheiset puheenvuorot tapahtumasaleissa,
- ▶ näytteilleasettajien rohkaisu ympäristöystävällisyyteen,
- ▶ tapahtumapaikka raideyhteyksien varrella,
- ▶ tarjoilut kasvis- ja vegaaniruokaa,
- ▶ ei paperista ohjelmamateriaalia,
- ▶ osa ohjelmasta striimattiin nettiin, ja
- ▶ ympäristösertifioidut nimilaput.

13 Vastuullisuus on Valtiokonttorin yhteinen asia

Valtiokonttorin vuoden 2023 vastuullisuusraportin laadintatyö käynnistyi 26.1.2024 pidetyllä henkilöstötyöpajalla. Työpajassa kuka tahansa valtiokonttorilainen sai ehdottaa vastuullisuusraportille otettavia aiheita. Työpajaideoinnin tuloksia ovat muun muassa raportin luvut 3.3 ja 8.

Muita sisällön määrittämisen toimenpiteitä olivat:

- Palaveri Valtionavustuspalvelut-toimialajohtajan kanssa, tuloksena luku 5.2
- Palaverit Rahoitustoimialan vastuuhenkilöiden kanssa, tuloksena luvut 3.1–3.2 sekä 4.1
- Työpajatyöskentely T3-toimialakokouksessa 14.2.2024, tuloksena luvut 4.2–4.3, 5.3 sekä 9
- Palaveri Kansalaispalvelut-toimialan johdon kanssa, tuloksena luvut 5.1 ja 7
- Sisältösuunnitelman käsittely Valtiokonttorin johtoryhmässä 6.3.2024

Sisältövalintojen yhteydessä määritettiin, ketkä ovat oikeat henkilöt tuottamaan raportointitiedot valituilta aihealueilta. Henkilöt on mainittu teemalukujen yläosassa.

Raportin kokoamisesta vastaava projektipäällikkö perehdytti sisällöntuottajat tehtäväänsä maaliskuun alkupuolella. Pääosa sisällöstä valmistui maaliskuun loppuun mennessä. Sisältöä täsmennettiin ja taitettiin lopulliseen muotoon projektipäällikön ja viestintäasiantuntijan yhteistyönä sitä mukaa, kun sitä valmistui.

Ennen julkaisua raportti käsiteltiin Valtiokonttorin johtoryhmässä 8.5.2024.

VALTIOKONTTORIN JULKAISUJA | VASTUULLISUUS, KESTÄVÄ KEHITYS 5/2024

Valtiokonttorin vastuullisuusraportti 2023

Valtiokonttori

Julkaisija: Valtiokonttori

ISSN/ISBN: 2489-4761 / 978-951-53-3887-7 (PDF) / 978-951-53-3888-4 (HTML)

Sörnäisten rantatie 13, Helsinki | PL 14, 00054 VALTIOKONTTORI

Puh. 0295 50 2000, Faksi 0295 50 3333, www.valtiokonttori.fi